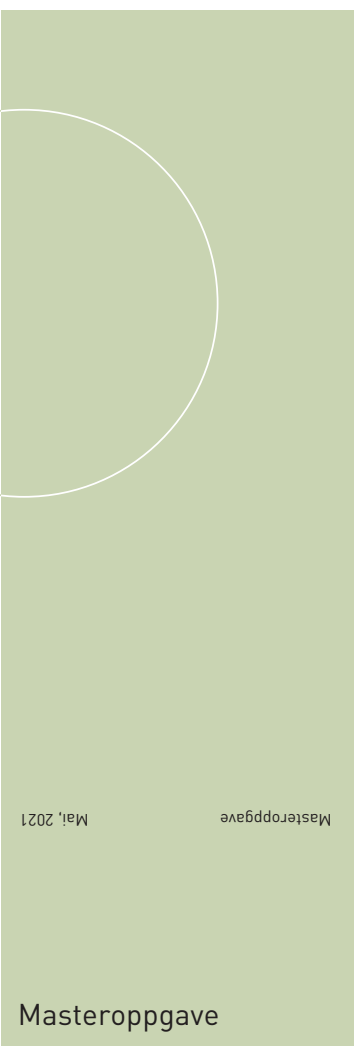

Ulrikke Løvli

Risiko og resiliens

En kvantitativ studie av resiliens hos ungdom utsatt for vold i nære relasjoner

Mai 2021

Ulrikke Løvli

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige
universitet
Fakultet for samfunns - og utdanningsvitenskap
Institutt for sosialt arbeid

Risiko og resiliens

En kvantitativ studie av resiliens hos ungdom utsatt for vold i nære relasjoner

Ulrikke Løvli

Master i barnevern

Innlevert: Mai 2021

Hovedveileder: Marianne Nilsen

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Institutt for sosialt arbeid

Forord

En lærerik, spennende og utfordrende periode nærmer seg nå slutten. Med denne masteroppgaven har jeg fått mulighet til å tilegne meg kunnskap om et tema jeg gjennom hele utdanningen synes har vært både viktig og spennende. Dette er mye takket være NOVA og NSD for tilgang til- og bruk av det spennende Ungdata-materialet!

Denne masteroppgaven markerer fem fullførte år på bachelor- og mastergradsutdanning i barnevern ved NTNU i Trondheim. I den anledning er det flere personer som fortjener en stor takk for deres støtte, engasjement og gode råd. Først og fremst vil jeg takke veilederen min Marianne Nilsen for et motiverende engasjement, uvurderlig kunnskap innen kvantitativ metode og ellers all hjelp gjennom hele prosessen.

Videre fortjener også mine flotte studievenner en stor takk for fantastiske år sammen på NTNU. Vi har delt både frustrasjon, latter og glede over gode samtaler. Karoline, Kristin og Hedda - dere vil alltid ha en spesiell plass i hjertet mitt når vi nå går hver våre veier. Familie og venner fortjener også en takk for gode og støttende ord! Og sist, men ikke minst, har de mange gode klemmene fra familiehunden Luna vært ekstra godt å komme hjem til under den både fantastiske og frustrerende perioden.

Trondheim, mai 2020.

Ulrikke Løvli

Sammendrag

Formål. Formålet med denne masteroppgaven er å undersøke beskyttelsesfaktorer som kan bidra til resiliens hos ungdom utsatt for vold i nære relasjoner.

Teoretisk utgangspunkt. Det teoretiske utgangspunktet for studien er Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell, resiliensteori og tidligere forskning på resiliens.

Metode. Analysene er gjort på Ungdatas tverrsnittundersøkelse fra 2017-2019, og utvalget for denne studien er ungdom fra 8. – 10. trinn som rapporterer å ha blitt slått med vilje av en voksen i familien, fem ganger eller mer de siste 12 månedene. De innledende analysene ser på bivariate sammenhenger mellom resiliens og de ulike beskyttelsesfaktorene. Kjønn og sosioøkonomisk status ble også inkludert som kontrollvariabler. Videre består hovedanalysene av lineære regresjonsanalyser med blokker på hver av de to resiliensdimensjonene «mening og fornøydhet med livet» og «mestringstro». Disse undersøker hvilke av beskyttelsesfaktorene som bidrar til variasjon i resiliens.

Funn. De empiriske funnene i studien viser at hvor fornøyd man er med vennene sine, skoletrivsel og fysisk aktivitet har statistisk påvirkning på begge resiliensdimensjonene. Videre har også støtte fra foreldre statistisk påvirkning på «mening og fornøydhet med livet». Støtte fra venner, kontakt med skolehelsetjenesten og medlemskap i organisasjoner har ingen statistisk påvirkning på noen av resiliensdimensjonene.

Oppsummering. Studien bekrefter på mange måter tidligere forskning på resiliens, samtidig som det også er noen beskyttelsesfaktorer som ikke har statistisk påvirkning i denne studien, men har vist seg å ha det i andre studier. De empiriske funnene er også i tråd med mikronivået i Bronfenbrenners modell som ser på de nærmeste miljøene rundt barn sin påvirkning på deres utvikling.

Abstract

The aim of this study. The purpose of this master's thesis is to investigate which protective factors that can contribute to resilience in adolescents who have experienced child maltreatment.

Theoretical basis. The theoretical basis of the study is Bronfenbrenner's systems theory, resilience theory and previous research on resilience.

Method. The analysis was performed on Ungdata's cross-sectional survey from 2017 to 2019, and the sample in this study is adolescents in upper secondary school, who report being exposed to child maltreatment. The initial analysis look at bivariate relationships between resilience and the various protective factors. Gender and socioeconomic status were also included as control variables. Furthermore, the main analysis consists of linear regression analysis with blocks, on each of the two resilience dimensions "meaning and satisfaction with life" and "self-efficacy". These examine which of the protective factors that contribute to variation in resilience.

Findings. The empirical findings in the study shows that how satisfied you are with your friends, school well-being and physical activity, have a statistical impact on both the two resilience dimensions. Furthermore, parental support also has a statistical effect on "meaning and satisfaction with life". Support from friends, contact with the school health service and membership in organizations have no statistical impact on any of the resilience dimensions.

Summary. This study does in many ways confirm previous research on resilience. At the same time, there are also some protective factors that do not have a statistical impact in this study, but have been shown to have in other studies. The empirical findings are also in line with the micro level in Bronfenbrenners systems theory.

Innholdsfortegnelse

KAPPE

<i>INNLEDNING</i>	1
INTRODUKSJON.....	1
BEGREPSAVKLARINGER.....	3
<i>Ungdom</i>	3
<i>Vold i nære relasjoner</i>	3
<i>Resiliens</i>	3
<i>TIDLIGERE FORSKNING</i>	5
SOSIAL STØTTE OG TILHØRIGHET TIL EN GRUPPE.....	5
SYSTEMER: SKOLE OG SKOLEHELSETJENESTEN.....	6
FYSISK AKTIVITET.....	7
<i>TEORETISK RAMMEVERK</i>	8
BRONFENBRENNERS UTVIKLINGSØKOLOGISKE MODELL.....	8
RESILIENS.....	9
SOSIAL STØTTE OG TILHØRIGHET TIL EN GRUPPE.....	9
SKOLE OG SKOLEHELSETJENESTEN.....	10
FYSISK AKTIVITET.....	10
<i>METODE OG DATA</i>	12
VALG AV METODE OG PLANLEGGING OG GJENNOMFØRING AV DATAINNSAMLING.....	12
DATAMATERIALE.....	13
SVAKHETER, BEGRENSNINGER OG HOLDBARHET AV DATA, METODE OG RESULTATER.....	13
FORSKNINGSETIKK.....	16
VARIABLER.....	16
<i>Utvalg, utfalls- og uavhengige variabler</i>	16
<i>Kontrollvariabler</i>	17
ANALYSER.....	17
<i>Analysestrategi</i>	17
<i>Korrelasjon</i>	18
<i>Regresjonsanalyser</i>	18
<i>FUNN</i>	21
<i>DISKUSJON</i>	22
<i>LITTERATURLISTE</i>	27

ARTIKKEL: RISIKO OG RESILIENS

<i>INTRODUKSJON</i>	36
DENNE STUDIEN.....	38
<i>DATA OG METODE</i>	39
ANALYSESTRATEGI	40
VARIABLER OG VURDERINGER	40
<i>RESULTATER</i>	44
DESKRIPTIV STATISTIKK.....	44
KORRELASJONSANALYSE	46
MULTIVARIATE REGRESJONSANALYSER.....	48
<i>DISKUSJON</i>	52
SOSIAL STØTTE	52
SKOLETRIVSEL.....	54
FYSISK AKTIVITET	54
STYRKER OG BEGRENSNINGER VED STUDIEN.....	55
IMPLIKASJONER FOR PRAKSIS OG VIDERE FORSKNING	56
<i>KONKLUSJON</i>	58
<i>LITTERATURLISTE</i>	59

Vedleggsliste

Vedlegg 1 – Forfatterveiledning: Nordisk tidsskrift for ungdomsforskning

Vedlegg 2 – Ungdata spørreskjema: studiens variabler

Vedlegg 3 – Taushetserklæring NSD

Tabelloversikt

Artikkel

Tabell 1 – Deskriptiv statistikk kontinuerlige variabler

Tabell 2 – Deskriptiv statistikk dikotome variabler

Tabell 3 – Korrelasjonsanalyse

Tabell 4 – Hierarkisk lineær regresjonsanalyse

Tabell 5 – Hierarkisk lineær regresjonsanalyse

Innledning

Introduksjon

Hva er det som bidrar til at noen barn, utsatt for vonde opplevelser og erfaringer som innebærer risiko, viser en utvikling som er bedre enn forventet? I dagens samfunn vet man mye om opplevelser som kan innebære risiko for blant annet psykiske problemer hos barn (Borge, 2018, s. 35). Denne studien retter søkelyset mot ungdom utsatt for fysisk vold i nære relasjoner, og hva som kan bidra til resiliens hos disse.

For hele verden sett under ett, er forekomsten av fysisk vold mot barn stort sett lik, og basert på internasjonale selvrapporeringsstudier fremkommer det at forekomsten av å bli utsatt for fysisk vold ligger på 23% for både jenter og gutter (Stoltenborgh, Bakermans-Kranenburg, Alink & van Ijzendoorn, 2015, s. 37-44). Når barn utvikler psykisk motstandskraft mot belastninger som truer deres psykiske helse dreier det seg om resiliens. Selv om flesteparten av barn utsatt for risiko vil få negative konsekvenser av erfaringene, vil likevel mellom 33%-50% utvikle motstandsdyktighet og resiliens (Borge, 2018, s. 17,36).

Emmy Werner er en av de mest kjente forskerne innenfor resiliens, og en pioner innenfor resilienslitteraturen. Sammen med Ruth Smith ønsket Werner å studere samspillet mellom barns oppvekst og miljørisikoen gjennom barndom, ungdom og voksen alder. På Kauai gjennomførte de derfor en undersøkelse på 698 barn (Borge, 2018, s. 13-15). Kauai-undersøkelsen blir i dag sett på som en klassisk resiliensstudie, og en av de første innenfor resiliensfeltet (Borge, 2018, s. 214).

Werner & Smith fant at tilgang til et støtteapparat både innad i- og utenfor familien i form av omsorgsfulle voksne spilte en viktig rolle for barna det gikk bra med (Borge, 2018, s. 17). Nyere og annen forskning på feltet viser også at sosial støtte fra foreldre og venner, tilhørighet til venner, skole og fysisk aktivitet kan være beskyttelsesfaktorer for resiliens og positiv psykisk utvikling hos barn og ungdom (Collishaw et al., 2007, s. 215-224; Gerber & Pühse, 2009, s. 801, 815; Graber et al., 2016, s. 345-351). Det er derimot ikke så mye av forskningen som utelukkende fokuserer på barn utsatt for fysisk vold i nære relasjoner, noe denne studien kan være et bidrag til. Videre undersøker denne studien vold og resiliens hos barn som står i det nå, eller nylig har stått i det, og ser ikke på risiko og resiliens i retrospektiv.

Temaet for denne studien er risiko og resiliens, og fokuserer på ungdom utsatt for vold i nære relasjoner, og hva som kan bidra til resiliens hos disse. Formålet med denne studien er videre å undersøke hvilke beskyttelsesfaktorer som kan bidra til resiliens hos ungdom utsatt for fysisk vold fra en voksen i familien. På mange måter er ønsket at denne studien kan bidra med nyttig kunnskap innenfor både resiliens og barn utsatt for vold i nære relasjoner. Ifølge Skjørten, Bakketeig, Bjørnholt & Mossige (2019, s. 12) har det gjennom tiden blitt gjennomført en stor og viktig mengde forskning på vold i nære relasjoner. Likevel kan man konkludere med at det i en norsk kontekst er relativt begrenset utstrekning av forskning på dette feltet. Denne studien vil derfor kunne bidra med kunnskap på ungdom utsatt for vold i nære relasjoner, med fokus på resiliens, rettet mot det norske feltet. Dette undersøkes ved statistiske analyser på to ulike resiliensdimensjoner.

Beskyttelsesfaktorene som undersøkes er valgt ut basert på tidligere forskning på resiliens og Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell, som benyttes som teoretisk rammeverk. Ifølge Bronfenbrenner (1979, s. 45) foregår den mest tydelige påvirkningen av barns utvikling i mikronivået, som omhandler forhold i barnas nærmeste miljø. I denne studien blir det sett på hvordan sosial støtte, vennskap, tilhørighet til en gruppe, fysisk aktivitet og systemer i form av skole og skolehelsetjenesten henger sammen med resiliens hos ungdom utsatt for vold.

Problemstillingen studien undersøker er: *Hvilke beskyttelsesfaktorer kan bidra til resiliens hos ungdom utsatt for vold i nære relasjoner?*

Masteroppgaven består av to deler hvor første del er kappe og andre del er en artikkel. Kappen er en innledningstekst som setter artikkelen i en større sammenheng, og tar for seg teoretiske og metodologiske aspekter som ikke inkluderes og diskuteres i artikkelen. Artikkelen som utarbeides i forbindelse med studien er tiltenkt publisert i Nordisk tidsskrift for ungdomsforskning. Forfatterveiledningen til denne er lagt ved (Vedlegg 1).

Begrepsavklaringer

Ungdom

Betegnelsen *ungdom* benyttes her i forbindelse med alle elever fra 8.-10. trinn som har deltatt i Ungdata-undersøkelsen i perioden 2017-2019.

Vold i nære relasjoner

Per Isdal (2000, s. 36) definisjon på vold bygger på handlinger som foregår mellom mennesker hvor essensen er makt, og den lyder slik: «vold er enhver handling rettet mot en annen person, som gjennom at denne handlingen skader, smerter, skremmer eller krenker, får den personen til å gjøre noe mot sin vilje eller slutte å gjøre noe den vil» (Isdal, 2000, s. 36).

Ifølge Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) (u.å.), skiller man mellom vold hvor den som utøver vold er i nær relasjon til den utsatte og vold som skjer utenfor nære relasjoner. Videre omhandler begrepet flere ulike typer vold og overgrep, blant annet omsorgssvikt, psykisk vold og fysisk vold. I den internasjonale terminologien synes begrepet «child maltreatment» (barnemishandling) å ligge tettest opp mot vold i nære relasjoner. Ifølge Verdens Helseorganisasjon (WHO, 2020) er barnemishandling fysisk og/eller seksuell mishandling, seksuelt misbruk, uaktsomhet og kommersiell eller annen utnyttelse og forsømmelse. Videre resulterer dette i faktisk eller potensiell skade for barnets utvikling, helse og overlevelse.

Som presentert ovenfor er vold et vidt begrep med ulike definisjoner. I denne oppgaven forstås vold i nære relasjoner som fysisk vold i form av slag fra en person i nær relasjon til ungdommen. Denne forståelsen samsvarer med utvalgsvariabelen i analysene, hvor elevene blir spurt om de har blitt slått med vilje av noen i familien de siste 12 månedene.

Resiliens

Det er store variasjoner i resiliensdefinisjonene. Michael Rutter er en av de viktigste bidragsyterne til resiliensforskning, og har formulert en definisjon som er valgt å bruke i denne studien. Rutter (2000, referert i Borge 2018, s. 20) definerer resiliens som en prosess som bidrar til at barn utsatt for risiko for skjevutvikling, likevel oppnår et tilfredsstillende resultat.

Resiliens kan forklares som blant annet motstandsdyktighet og mestring. Det omhandler det komplekse samspillet mellom risikofylte omgivelser og mennesker, og hviler på både individuelle og sosiale faktorer. Videre er ikke resiliens en personlighetsegenskap, fordi man kan være resilient overfor noen påkjenninger og ikke andre, og det trenger videre ikke å være til stede i alle situasjoner gjennom hele livsløpet (Borge, 2018, s. 18).

Etter mange års fokus på resiliensbegrepet er det i dag en viss konsensus om at to betingelser må være til stede for å kunne snakke om resiliens. Disse er identifisering og tilstedeværelse av risiko/belastning og et positiv utfall/respons. Utover disse er det også flere som mener at det er en tredje betingelse, nemlig beskyttende faktorer (Zand, 2014, s. 284-285).

Tidligere forskning

Forskning på resiliens søker å forstå prosessen som fører til gode utfall hos noen barn (Masten, 2001, s. 228). I forskningslitteraturen på resiliens er det tydelig at den delen av resiliens som omhandler erfaringer som kan innebære risiko varierer mye og defineres ulikt. Det kan være alt fra barn født for tidlig, barn av foreldre med alvorlig psykiske vansker, lav sosioøkonomisk status og barn utsatt for vold. Det kan også være en blanding av flere ulike typer risiko (Masten, 2001, s. 228). På bakgrunn av dette vil det i denne delen av oppgaven gjennomgås hva som finnes av forskning på feltet, hvor mål på risiko og resiliens kan variere.

Sosial støtte og tilhørighet til en gruppe

Ulike studier har funnet belegg for at sosial støtte fra foreldre og venner er beskyttende faktorer for resiliens. Collishaw et al. (2007, s. 211) sin studie så på resiliens mot utvikling av psykiske utfordringer som voksen, hos en gruppe mennesker som hadde blitt utsatt for barnemishandling (n=378). Resultatene viste at 44,5% av de som hadde blitt mishandlet som barn ble betegnet som resiliente, og faktorer som bidro til dette var blant annet gode forhold til venner, og omsorg fra og godt forhold til foreldre (Collishaw et al., 2007, s. 215-224).

Egeland, Carlson & Sroufe (1993, s. 517-518) gjennomførte en studie på resiliens blant høyrisiko-barn. Totalt deltok 267 kvinner i tredje trimester, hvor barna deres ble fulgt opp fra de var nyfødte til de fylte 18 år. Forskerne fant at en del av barna fungerte godt til tross for hva som var forventet, basert på at de hadde vært utsatt for blant annet fattigdom, vold og alkoholmisbruk blant foreldre. Studien fant videre belegg for at omsorgsfulle voksne, og et godt forhold mellom foreldre og barn, var faktorer som bidro til resiliens. I likhet fant også Spaccarelli & Kim (1995, s. 1171, 1179) at det blant 43 jenter utsatt for seksuelle overgrep var varme og støttende forhold til foreldre som korrelerte sterkt med resiliens.

Collishaw et al. (2016, s. 49) undersøkte i sin studie hvilke beskyttelsesfaktorer som kunne bidra til vedvarende god helse hos ungdom som hadde en forelder med depresjon (N=262). Psykiske helseproblemer blant ungdommene viste seg å være vanlig, men 20% av de som deltok i studien viste også resiliens ved en vedvarende god helse. Funnene viste videre at dersom den syke forelderen likevel uttrykte positive følelser overfor barnet sitt bidro det til resiliens (Collishaw et al., 2016, s. 54).

En annen studie gjennomført av Graber, Turner & Madill (2016, s. 338-343) fant at sosiale relasjoner i form av vennskap også hadde en signifikant sammenheng med resiliens. Studien inkluderte 409 sosioøkonomisk sårbare ungdommer, hvor de så på hvorvidt og hvordan støttende og nære vennskap kunne bidra til resiliens. Resiliens ble målt på en resiliens-skala som blant annet målte troen på seg selv og mening med livet. Resultatene viste at opplevd høyere grad av kvalitet på ett nært vennskap var knyttet til høyere grad av resiliens. Videre var støttende nettverk av venner knyttet til høyere grad av resiliens hos jenter (Graber et al., 2016, s. 345-351).

Systemer: skole og skolehelsetjenesten

Kauai-undersøkelsen fulgte opp 698 barn født i 1955 i alderen 1, 2, 10, 17/18, 31/32 og 40 (Werner & Smith, 2001, s. 25). Underveis begynte de å interessere seg spesielt for høyrisikobarna, og for at de skulle bli kategorisert som det måtte de ha vært utsatt for minimum fire av totalt ni risikofaktorer. Noen av disse var kronisk fattigdom, vanskelig familiemiljø, alkoholiserede foreldre, vold og omsorgssvikt (Borge, 2018, s. 15). Etter hvert som studien pågikk, prøvde de å identifisere de beskyttende prosessene og faktorene som bidro til resiliens. Ett av funnene Werner og Smith fant var at tilgang til et ytre støtteapparat som viste omsorg, for eksempel besteforeldre, skole og kirke var en viktig beskyttende faktor for ungdommene som viste positiv utvikling inn i voksenlivet (Borge, 2018, s. 17).

Som nevnt fant også Egeland, Carlson & Sroufe (1993, s. 517-524) i sin studie at barna som fungerte godt til tross for hva som var forventet hadde omsorgsfulle voksne rundt seg. Stiglbauer, Gnambs, Gamsjäger & Batinic (2013, s. 231) gjennomførte en studie som undersøkte positive skoleerfaringer og subjektivt velvære som en indikator for generell psykisk fungering hos ungdommer. Positive skoleerfaringer omhandlet blant annet om de hadde et godt forhold til lærerne sine, hadde venner i klassen som var der når de trengte dem og om de klarte å følge med i timene. Data ble innhentet fra 215 ungdommer ved fem anledninger i løpet av et skoleår, og resultatene viste at både ved hvert enkelt alle tidspunkt for innhenting av data sett under ett, var det en positiv korrelasjon mellom positive skoleerfaringer og glede (som målte subjektivt velvære) over tid (Stiglbauer et al., 2013, s. 237).

Fysisk aktivitet

I studier som ser på virkningen av fysisk aktivitet på stress og ungdoms utvikling er resultatene sprikende. I en norsk tverrsnittstudie av Moksnes, Moljord, Espnes & Byrne (2009, s. 17) så de på om fysisk aktivitet på fritiden modererte forholdet mellom stress og psykologisk fungering hos ungdom ($N=1508$), og fant at det ikke gjorde det. Gerber & Pühse (2008, s. 366) fant også i sin studie med 407 ungdom at fysisk aktivitet ikke hadde noen modererende effekt på forholdet mellom stress og psykisk fungering. Det kom frem at det i stedet var kognitive ressurser som i større grad var knyttet til positiv psykisk utvikling.

I 2011 gjennomførte Moljord, Eriksen, Moksnes & Espnes (s. 632) en studie hvor de undersøkte sammenhengene mellom fysisk aktivitet, stress og lykke. Resultatene viste at ungdommer som rapporterte å være i fysisk aktivitet to-tre ganger i uken eller mer, scoret signifikant høyere på lykke, og lavere på stress enn de som rapporterte å være i fysisk aktivitet en gang i uken eller mindre. I en metastudie gjennomført av Gerber & Pühse (2009, s. 801, 815) så de på potensialet til fysisk aktivitet som en «stress-buffer», og fant at fysisk aktivitet kunne fungere som en strategi for stresshåndtering. Collishaw et al. (2016, s. 55) sin studie som er nevnt tidligere fant også at jevnlig fysisk aktivitet bidro til god psykisk helse blant ungdommer som hadde en forelder som var deprimert.

Teoretisk rammeverk

Ifølge Øverland (2006, s. 42) har det tradisjonelt sett vært et klart negativt fokus på forskning rundt psykisk helse, hvor man undersøker årsaken til- eller hva som utløser psykiske lidelser og problemer. Resiliensfeltet har derimot fokus på de som greier seg til tross for kriser og truende omgivelser (Borge, 2018, s. 16). Resiliens er ifølge Zand (2014, s. 282) et av de mest elementære områdene innenfor positiv psykologi. Essensen i det hele omhandler å kunne forstå og forklare hvordan mange har en tilfredsstillende utvikling på tross av møte med stress, risiko og belastninger (Borge, 2018, s. 38).

Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell

I denne studien vil Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell bli benyttet som teoretisk rammeverk for å utforske hva som bidrar til resiliens hos ungdom. Modellen er aktuell da den belyser hvordan ulike miljøer bidrar til, og påvirker barns utvikling (Bronfenbrenner, 1979, s. 109). Den består spesifikt av fire relaterte systemer kalt mikro-, meso-, ekso- og makronivå, hvor barnet står i sentrum av modellen (Bronfenbrenner, 1979, s. 22).

Mikronivået kjennetegnes av de påvirkninger som befinner seg nærmest barnet hvor interaksjonene skjer ansikt til ansikt gjennom en relasjon. Dette være seg på skolen, hjemme og fritidsaktiviteter. Mesonivået karakteriseres av interaksjonen mellom to eller flere av de relasjonene som befinner seg i mikronivået. Eksonivået beskriver miljøer hvor barnet ikke er direkte involvert, men likevel påvirkes indirekte av. Makronivået er det ytterste nivået i modellen, og kjennetegnes av faktorer som er lengre unna individet enn de forestående nivåene (Bronfenbrenner, 1979, s. 25-26).

Som beskrevet ovenfor befatter Bronfenbrenners modell de fleste sosiale omgivelser barn befinner seg i. I denne studien har jeg fokus på ungdommen og påvirkninger innad i mikronivået. Ifølge Bronfenbrenner (1979, s. 45) er det i mikronivået den mest tydelige påvirkningen av individets utvikling foregår, hvor forhold i de nærmeste miljøene kan fremme og påvirke utviklingen. Videre presenteres ulike områder knyttet til det teoretiske rammeverket for studien: individet og mikronivået i Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell.

Resiliens

Ifølge Kvello (2015, s. 240) kan barns utviklingsmuligheter belyses ved å se på risikofaktorer og stress i lys av ressurser og beskyttelsesfaktorer. Denne kombinasjonen viser seg i form av trivsel og mestring, og i dag betegnes disse barna som resiliente barn. Videre ligger fokuset på barns reaksjon på belastende hendelser, og handler ikke alene om en optimistisk innstilling da det baseres på en aktiv handling/mestring (Kvello, 2015, s. 242).

Resiliensteori har hovedfokus på beskyttelsesfaktorer i miljøet og individet. Det er en generell teori som dekker mye, og behovet for å avgrense og definere hva man legger i begrepet er derfor stort (Borge, 2018, s. 39) Som tidligere nevnt ser denne studien på ungdom utsatt for vold i nære relasjoner, hvor fysisk vold er risikoen disse har blitt utsatt for. Videre måles resiliens ut fra to dimensjoner som er inspirert av READ-skjemaet for resiliens hos ungdom (Askeland & Reedtz, 2015, s. 2), som i en internasjonal gjennomgang av ulike resiliensskalaer ble vurdert som passende for bruk hos ungdom (Windle, Bennett & Noyes, 2011, s. 16). Studien tar videre for seg de delene av beskyttelsesfaktorer som omhandler miljøet og individet, og utelukker derfor å se på genetisk utrustning.

Resiliensteorien ser på beskyttelsesfaktorer som bidrar til at mennesker klarer å hanske med de negative virkningene av belastninger (Borge, 2018, s. 39). I denne studien er det i henhold til problemstillingen de ungdommene som greier seg bra til tross for erfaringer med vold i nære relasjoner i fokus.

Sosial støtte og tilhørighet til en gruppe

Cohen & Wills (1985, s. 310) presenterer en modell for sosial støtte som kalles «the buffering model», som tar utgangspunkt i at sosial støtte beskytter mot potensiell skadelig påvirkning av belastende hendelser. Ifølge Cohen & Wills (1985, s. 312) vil det å vite at man har sosial støtte rundt seg kunne bidra til at de belastende hendelsene ikke oppleves like vanskelige og skremmende, gjøre en bedre rustet til å takle de belastende hendelsene og redusere og regulere stressreaksjonene på de belastende hendelsene.

Cohen & Wills (1985, s. 313) viser videre til ulike støtte-ressurser som har blitt brukt som mål på sosial støtte i ulike studier. «Informasjonsstøtte» er en av disse, som innebærer at man får hjelp til å definere, forstå og mestre de belastende hendelsene av mennesker man får støtte fra.

Videre er «sosialt selskap» en annen støtte-ressurs som innebærer å bruke tid sammen med andre på fritiden og gjennom fritidsaktiviteter. Sosialt selskap kan i denne sammenheng bidra til å redusere belastningen ved å oppfylle behovet om kontakt med andre og distrahere vedkommende fra å bekymre seg for problemer (Cohen & Wills, 1985, s. 313).

Tilhørighet til en gruppe jevnaldrende vil for ungdom som lever med belastninger i familien ha en beskyttende effekt og være viktig (Waakatar & Christie, 2004, s. 23). Borge (2018, s. 49) påpeker også at vennskap med andre barn kan være beskyttende og redusere virkningene av en belastende hendelse, blant annet fordi venner gir hverandre sosial støtte, og de er valgt frivillig fordi man har et ønske om å være sammen (Borge, 2018, s. 142).

Skole og skolehelsetjenesten

Ifølge Borge (2018, s. 65) kan ulike systemer som barnehage og skole virke inn på barns resiliens. Sammen med hjemmet er skolen den arenaen barn i skolealder bruker aller mest tid på, og derfor er skoletiden betydningsfull for deres livsløp (Borge, 2018, s. 130). Skolen er en arena hvor barn kan erfare trygghet og trivsel, gjennom et fellesskap med jevnaldrende og voksne (Borge, 2018, s. 132-133).

På skolen hører også skolehelsetjenesten til, som har en unik posisjon ved å være på arenaen hvor det foregår viktig forebyggende og helsefremmende arbeid blant barn og unge (Haugland, 2009, s. 305). I henhold til gjeldende forskrift har skolehelsetjenesten som formål å fremme psykisk og fysisk helse, forebygge sykdom og skader, utjevne sosiale helseforskjeller, fremme gode sosiale og miljømessige forhold og forebygge, avdekke og avverge omsorgssvikt, vold og overgrep (Forskrift om helsestasjons- og skolehelsetjenesten, 2018, §1).

Fysisk aktivitet

Barn kan få økt selvtillit gjennom fritidsaktiviteter fordi man får mulighet til å utvikle sosial kompetanse. Fritidsaktiviteter sees derfor på som en type beskyttelsesfaktor som kan ha indirekte virkning på resiliens (Borge, 2018, s. 60).

Ifølge Wold (2009, s. 185) er fysisk aktivitet blant barn og ungdom viktig blant annet fordi det kan fungere som en moderator eller buffer på helseeffekter av belastninger. Videre er økt

selvfølelse, opplevelse av mestring, økt opplevelse av kontroll og tid borte fra stressende aspekter ved livet noen av de vanligste psykologiske hypotesene rundt hvorfor fysisk aktivitet har en positiv effekt på psykisk helse.

Metode og data

Valg av metode og planlegging og gjennomføring av datainnsamling

I planleggingsfasen av en studie er det viktig at metoden og rammeverket tilpasses problemstillingen man vil undersøke og finne svar på (Thrane, 2018, s. 144). Som tidligere nevnt undersøker denne studien beskyttelsesfaktorer for resiliens hos ungdom utsatt for vold i nære relasjoner. Fokuset ligger derfor på hvordan ulike prediktorer skaper variasjon på en utfallsvariabel hos en gruppe ungdommer som går på ungdomsskole. Ifølge Thrane (2018, s. 144-145) er hvordan et sett av uavhengige variabler skaper statistisk variasjon i en avhengig variabel et eksempel på hva mange samfunnsfaglige problemstillinger i en kvantitativ kontekst går ut på. På bakgrunn av dette ble det vurdert som hensiktsmessig å bruke kvantitativ metode for å besvare problemstillingen for denne oppgaven.

I kvantitativ samfunnsforskning er man opptatt av hva mange mennesker, velger, gjør, tenker og beslutter – og da oppstår behovet for statistiske analyser og forenklinger (Thrane, 2018, s. 17). Kvantitativ metode består av å designe undersøkelser og innhente kvantitativ informasjon, for deretter å kunne gjøre statistiske analyser, tolke og presentere informasjonen (Thrane, 2018, s. 17).

Videre finnes det ulike forskningsdesign innenfor kvantitativ metode, hvor Ungdata-undersøkelsen som brukes i denne studien har et tverrsnittsdesign. I tverrsnittstudier blir flere ulike fenomen kartlagt samtidig, og dataene er samlet inn på ett og samme tidspunkt (Thrane, 2018, s. 145-146).

Datainnsamlingen for denne masteroppgaven besto av å søke tilgang til datasettet fra Ungdata-undersøkelsen 2010-2019, hos Norsk senter for forskningsdata (NSD). En viktig forutsetning for å få tilgang var å skrive under taushetserklæring som ligger vedlagt (Vedlegg 3). Da det var gitt tilgang til datasettet ble det gjort noen justeringer analysene ble gjennomført. Det ble blant annet gått laget en oversikt over variablene basert på tema, slik at kun variablene som var relevante for denne studien ble inkludert i et nytt datasett. Videre ble datasettet også redusert til å gjelde ungdom på ungdomsskole, og svar fra de tre siste årene: 2017-2019.

Datamateriale

Datamaterialet er basert på Ungdatas tverrsnittundersøkelser fra 2010-2019. Ungdata er lokale barne- og ungdomsundersøkelser som gjennomføres av velferdsforskningsinstituttet NOVA, i samarbeid med Norges sju regionale kompetansesentre innen rusfeltet. Ungdataundersøkelsene er tilegnet skoleelever på mellomtrinnet, ungdomsskole og videregående skole (Ungdata, u.å.a).

Ungdataundersøkelsene favner temaområder som skole, venner, foreldre, helse og trivsel, fritidsaktiviteter og lokalmiljø. Undersøkelsene for elever på ungdomsskole og videregående inneholder også noen spørsmål om vold, risikoatferd, rusmiddelbruk og seksualitet (Ungdata, u.å.a). Gjennomføringen skjer ved elektroniske spørreskjema under skoletiden. Den er anonym, og frivillig for elevene å svare på. Resultatene fra undersøkelsene brukes blant annet som kunnskapsgrunnlag for forebyggende arbeid rettet mot barn og ungdom (Ungdata, u.å.a).

Denne studien er begrenset til å gjelde elever på ungdomsskole, med tall fra 2017-2019. Ifølge Bakken (2020, s. 4) gjennomføres ikke alle undersøkelsene samtidig, og derfor er det hensiktsmessig å se på undersøkelser gjennomført i en treårsperiode samlet for å få representative data på nasjonalt nivå. En annen årsak til å se på tall fra en treårsperiode samlet, er fordi det varierer fra år til år hvilke kommuner som deltar i undersøkelsen. Tall fra de lokale undersøkelsene fra en treårsperiode samlet gir derfor et godt bilde av situasjonen nasjonalt (Bakken, 2020, s. 7).

Ifølge Heltne & Steinsvåg (2011, s. 26) vil det blant de som ikke fullfører videregående skole være mange ungdommer med vanskelige oppveksterfaringer, hvor nettopp disse er av særlig interesse i denne studien. I motsetning til videregående skole er ungdomsskole obligatorisk å gjennomføre (Thune, Reisegg & Askheim, 2019), og for å skulle kunne fange opp de fleste barna er det i denne studien valgt å kun inkludere elever på ungdomsskole.

Svakheter, begrensninger og holdbarhet av data, metode og resultater

Som tidligere nevnt er Ungdata-undersøkelsene en spørreskjemaundersøkelse. Ifølge Elstad (2010, 155) er det en rekke fallgruver med spørreskjemametoden slik som med alle typer datainnsamling. Målsettingene er at analyseutvalget er representativt for populasjonen man undersøker, og at informasjonen som innhentes er valid. For å kunne få representative data på

nasjonalt nivå har det som tidligere nevnt i denne studien blitt valgt å se på tall fra en treårsperiode samlet (Bakken, 2020, s. 4).

Videre er spørreskjemaet til Ungdata bygd opp slik at det er en grunnmodul som består av spørsmål alle ungdommer som deltar blir stilt. I tillegg til grunnmodulen finnes det også flere tilleggsmoduler, som består av mer utdypende spørsmål om enkelte tema som hver enkelt kommune og fylkeskommune i samarbeid med KoRus og NOVA kan velge å inkludere (Ungdata, u.å.b). Voldsvariabelen som er utfallsvariabel i denne studien er et spørsmål fra en av tilleggsmodulene, som kan forklare det forholdsvis lave utvalget ($N=1244$) i forhold til det totale utvalget fra Ungdata-undersøkelsen 2017-2019 ($N= 168\ 558$).

Det er også viktig å påpeke at det ikke finnes noen variabel i datasettet som forklarer hvilke spørsmål ungdommene har blitt stilt og ikke, og man kan derfor ikke si noe sikkert om antall «missing» i analysene er fordi de ikke har svart på hvert spørsmål, eller fordi de ikke har blitt stilt de i utgangspunktet. Dette kan tenkes å være en svakhet og begrensning med data i denne studien, fordi man ikke får undersøkt om de ikke har fått spørsmålet eller ikke har svart på det.

Elstad (2010, s. 158-159) påpeker også at en av fallgruvene ved spørreskjemametoden kan være overbelastning av respondentene. Villigheten til å delta i spørreundersøkelser vil kunne synke markant dersom tidsbelastningen blir for stor. Dersom spørreundersøkelsen trekker i langdrag og har stadig skiftende spørsmål vil respondentene kunne miste fokus, og man kan miste muligheten for at svarene blir mest mulig «riktige». Ifølge Bakken (2019, s. 8) inneholder grunnmodulen til ungdomstrinnet 159 obligatoriske spørsmål, hvor eventuelle tilleggsmoduler som inkluderes kommer i tillegg til disse. Videre gis elevene i utgangspunktet en skoletime på 45 minutter til å gjennomføre undersøkelsen (Frøyland, 2017, s. 15).

Det kan videre være knyttet utfordringer til validiteten på spørreskjemametoden ved selvadministrerte undersøkelser. Spørreskjemaundersøkelser er utelukkende basert på hvordan respondentene på egenhånd forstår tekst og grafikk, og det usikre ligger i hvorvidt spørsmålene blir forstått slik forskerne mente, og om «riktige» svaralternativ er valgt ut fra hva respondentene faktisk ønsker å svare (Elstad, 2010, s. 162).

I denne studien er selvrappotering av erfaringer med fysisk vold i nære relasjoner utfallsvariabel. Elstad (2010, s. 166-168) påpeker at validiteten på spørreundersøkelser kan være usikker blant annet grunnet hukommelseskrav, hvor det ikke alltid behøver å være like lett å huske presist det som har foregått flere ganger over lengre tid. Utfallsvariabelen i denne studien er et eksempel på dette, hvor ungdommene skal svare på hvor mange ganger de har blitt slått med vilje av en voksen i familien i løpet av det siste året.

Det kan tenkes at dette er et sensitivt spørsmål det kan være ubehagelig å være helt ærlige på, i tillegg til at man kan argumentere for at ubehagelige hendelser er noe man gjerne vil legge bak seg og derfor ikke nødvendigvis ønsker å tenke så detaljert tilbake på at man svarer fullstendig riktig. Med tanke på at undersøkelsen gjennomføres i skoletiden og mest sannsynlig på klasserommene med mange andre elever, kan det også tenkes at det potensielt gjør noen elever «redde» for å være ærlige i frykt for at noen skal se hva de svarer.

Ungdata har utviklet et system for å kjøre filrens på dataene som samles inn. Dette består av en standardisert rutine som brukes på alle datasett, hvor syv grupper av spørsmål er valgt ut og regnes som godt egnet til å luke ut useriøse besvarelser. Slik får de luket ut useriøse spørsmål, men det vil naturligvis være vanskelig å garantere for at man har tatt ut alle. For å skulle unngå de aller fleste useriøse besvarelser har de i tillegg utarbeidet en sumskåre, hvor de kan måle hvor mange av de ulike «tulleindikatorerne» respondentene slår ut på. Alle respondenter som har slått ut på to eller flere av disse blir automatisk slettet fullstendig fra datasettet (Frøyland, 2017, s. 17). Gjennom kontakt med NSD i løpet av denne prosessen har de bekreftet at datasettet var gjennomgått en slik filrens på forhånd.

Avslutningsvis anses det også som relevant å trekke frem både styrker og svakheter ved tverrsnittstudier. Ifølge Thrane (2018, s. 146) er en av styrkene til tverrsnittstudier at den samler mye informasjon om mange mennesker på en effektiv måte, som er forutsetningen for å kunne svare på problemstillingen i denne masteroppgaven. En av ulempene med tverrsnittstudie vil derimot være at den ikke egner seg til å si noe om kausalforhold, altså årsak-virkning-forhold. I tverrsnittstudier vil både årsaken og virkningen kartlegges samtidig, mens det i realiteten er slik at årsaken alltid kommer før virkningen i tid. Ved slike studier vil man derfor ikke kunne si at analysen avgjør alene om noe er årsak til noe annet, og det er derfor viktig å ikke utelukke at det er andre ting som påvirker (Thrane, 2018, s. 146).

Forskningsetikk

I alt forskningsarbeid er etiske vurderinger og personvern en forutsetning (Dalland, 2014, s. 95). I forbindelse med Ungdata-undersøkelsene informeres alle foresatte om ungdommenes deltakelse, og de har mulighet til å reservere barna sine fra undersøkelsen ved å kontakte skolen (Frøyland, 2017, s. 15). Det blir videre ikke innhentet skriftlig samtykke fra foresatte på forhånd av undersøkelsen da den er anonym ved at den ikke spør om verken navn, personnummer eller andre direkte identifiserbare personopplysninger. Selve undersøkelsen foregår elektronisk, hvor ungdommene får en tilfeldig engangskode som ikke kan knyttes til person (Ungdata, u.å.a).

I denne studien ble det undersøkt hvorvidt det var behov for å melde forskningsprosjektet for behandling av personopplysninger til NSD. NSD påpekte at det ikke var nødvendig da undersøkelsen er anonym. Betingelsene for å få tilgang til datasettet var som tidligere nevnt derimot at man måtte skrive under en taushetserklæring.

Videre er det et viktig forskningsetisk prinsipp at det er frivillig å delta på undersøkelsen, hvor ungdommene ikke skal føle seg tvunget til å delta selv om den foregår på skolen. Alle som får tilbud om å delta på Ungdata-undersøkelsene får også inngående informasjon om den på forhånd. Det påpekes blant annet at man kan trekke seg underveis i undersøkelsen uten videre forklaring på det, og man kan hoppe over spørsmål man ikke ønsker å svare på eller opplever som vanskelige.

Variabler

Utvalg, utfalls- og uavhengige variabler

Utvalgsvariabelen består av et spørsmål hvor ungdommene svarer på om de har blitt slått med vilje av en voksen i familien i løpet av det siste året, og hvor mange ganger. I denne studien ble det gjort analyser av de som rapporterte å ha blitt slått fem ganger eller mer. Dette for å fange opp de som utsettes for et vedvarende og alvorlig voldsbilde (Mossige & Stefansen, 2007, s. 22). De avhengige variablene er to resiliensdimensjoner: «mening og fornøydhets med livet» og «mestringstro».

De uavhengige variablene går på tema som samsvarer med teorien og forskningen. Disse innebærer spørsmål om ungdommene er fornøyde med vennene sine, om de ville snakket med

venner, foreldre og skolehelsetjenesten dersom de hadde et personlig problem, om de trives på skolen, hvor ofte de er fysisk aktive og om de er eller har vært medlem i organisasjoner/klubb/lag/forening.

Kontrollvariabler

For at ikke resultatene skulle vise sammenhenger og tillegges betydninger som egentlig skyldes andre årsaker, ble det i regresjonsmodellene kontrollert for kjønn og sosioøkonomisk status. Begge disse er faktorer som var tenkt at kunne ha en påvirkning på de to avhengige variablene. Ifølge Braarud og Raundalen (2011, s. 42) er både kjønn og sosioøkonomisk status påpekt blant flere forskere som viktige modererende faktorer i sammenheng med opplevelse av familievold og skadeutvikling. Ved bruk av disse kontrollvariablene ble det i denne studien testet om sammenhengen mellom grad av resiliens og de ulike mestringsressursene hadde en spurios sammenheng, og derfor egentlig skyldtes andre årsaker (Thrane, 2018, s. 103).

Variabelen for kjønn skiller mellom jenter og gutter, hvor gutt er brukt som referansekategori i regresjonsanalysen. Variabelen sosioøkonomisk status er et mål utarbeidet av NOVA for å se på de sosiale ulikhetene blant ungdom med utgangspunkt i foreldrenes sosioøkonomiske status (Bakken, Frøyland & Sletten, 2016, s. 7). Gjennom å kombinere ulike opplysninger konstrueres en sosioøkonomisk indeks hvor målet er å fange opp tre dimensjoner ved den sosioøkonomiske statusen til ungdommenes familier: foreldrenes utdanningsnivå, antall bøker i hjemmet og familiens velstandsnivå (Bakken et al., 2016, s. 21-22).

Analyser

Analysestrategi

For alle analyser som er gjort i denne oppgaven er det brukt IBM SPSS versjon 26. Utvalget som er brukt til analysene er redusert til å gjelde kun de som er relevante for temaet og problemstillingen, hvor dette inkluderer ungdom på ungdomsskole som rapporterer å ha blitt slått av en voksen i familien fem ganger eller mer de siste 12 månedene ($N=1244$). Blant disse er det en noe større andel gutter (59,1%) enn jenter (37,9%). Denne skjevheten i utvalget kommer av at et inklusjonskriterie for studien er å rapportere at man har blitt slått fem ganger eller mer i løpet de siste 12 månedene, og blant disse er det flere gutter enn jenter. For det totale datamaterialet fra 2017-2019 er det ikke en skjevfordelt i kjønnsfordelingen.

De statistiske analysene i studien består av bivariat korrelasjonstest og to multivariate regresjonsanalyser. Korrelasjonstesten ble gjort på forhånd av regresjonsanalysene for å undersøke om variablene hadde en sammenheng med hverandre, men samtidig at de ikke sammenfalt i den grad av det ville skape problemer for analysen.

Korrelasjon

For å undersøke korrelasjonen mellom alle variablene som skulle inkluderes i regresjonsanalysene ble Pearson's korrelasjonskoeffisient benyttet. Ifølge Pallant (2020, s. 155-156) vil høyt korrelerte variabler ($r = .7$ og større) kunne være problematisk. Videre viser Pearsons r til både type samvariasjon i form av positiv eller negativ, og hvor sterk den er. Den varierer mellom -1 og $+1$, og en korrelasjon på 0 er dermed et uttrykk for at det ikke er noen korrelasjon, og -1 eller $+1$ viser til fullstendig negativt eller positivt sammenfall mellom verdiene på variablene (Johannessen, 2009, s. 127).

Er korrelasjonen positiv vil det si at dersom man skårer lavt på den ene variabelen skårer man også lavt på den andre, og motsatt. En negativ samvariasjon vil si at dersom man skårer lavt på den ene variabelen skårer man høyt på den andre, og omvendt (Johannessen, 2009, s. 127). I korrelasjonsanalysen gjort i denne studien overskred ingen av korrelasjonene noen av de nevnte kritiske grensene for høy korrelasjon, og man kunne dermed konkludere med at kollinearitet ikke ville være et stort problem for regresjonsanalysene.

Regresjonsanalyser

For å kunne undersøke og svare på problemstillingen ble det vurdert som hensiktsmessig å gjøre to multiple lineære regresjonsanalyser på hver av resiliensdimensjonene. I kvantitativ forskning ønsker man gjerne å se på hvordan flere forhold kan bidra til resultatene man får, og derfor gjør man ofte multivariate analyser som kan inkludere mange variabler samtidig. Regresjonsanalyse er en type multivariat analyse. I denne studien blir de avhengige variablene behandlet som ordinalvariabler, som er en av målenivåene som benyttes i lineære regresjonsanalyser. Videre ble det valgt å gjennomføre hierarkisk regresjon hvor de uavhengige variablene ble inkludert i blokker, slik at man kan undersøke effekten i hver blokk (Johannessen, 2009, s. 143-152).

Thrane (2017, s. 50) påpeker også at den viktigste motivasjonen for å gjøre en multippel regresjonsanalyse er målet om å kunne identifisere den unike effekten av x_1 på y . Ved å gjøre en multippel lineær regresjonsanalyse i denne studien kunne man derfor se på hvilke beskyttelsesfaktorer som ga et unikt bidrag til modellen, kontrollert for effekten av de andre.

På forhånd av regresjonsanalysene ble det gjort en multikollinearitetstest for å utelukke problemer med multikollinearitet i analysene. Ifølge Pallant (2020, s. 163-164) kan denne testen fange opp problemer med multikollinearitet som ikke behøver å være tydelig i korrelasjonstesten, hvor fokuset heller ligger på korrelasjon mellom par av variabler. For denne studien var ingen av verdiene under toleranseverdien (.10), og det var derfor ikke et problem med multikollinearitet.

I regresjonsanalysene ble det kjørt totalt fem blokker. Ideen var å inkludere to kontrollvariabler, samt tilføye ulike mestringsressurser basert på teori og forskning i blokker. Da kunne man deretter se på hvilken effekt de ulike type mestringsressurser kan ha på grad av resiliensdimensjonene.

Resiliensdimensjonen «mestringstro» hadde en betydelig større andel missing enn «mening og fornøydhet med livet» (mestringstro= 607, Mening og fornøydhet med livet= 152). Variablene som inngår i denne resiliensdimensjonen er spørsmål som stilles i en av tilleggsmodulene (Frøyland, 2017, s. 8). Slik som med voldsvariabelen som er utvalget, kan årsaken til at det er både færre respondenter, og større andel missing på «mestringstro» være fordi den inngår i en tilleggsmodul. Det er som nevnt ingen variabel eller lignende som bidrar til at man kan skille tilleggsmodulen fra hovedmodulen, og man kan derfor ikke vite om antall missing er fordi det er betydningsfulle årsaker bak manglende svar da utvalget ikke behøver å ha fått spørsmålet i utgangspunktet.

De multivariate regresjonsanalysene ga svar på hvor mye av variasjonen i resiliensdimensjonene som kunne forklares av de ulike mestringsressursene (Johannessen, 2009, s. 150). Videre undersøkte regresjonsanalysene *hvordan* mange mestringsressurser muliggjorde utfall på resiliensdimensjonene, og *hvilke* av disse som predikerte utfall (Johannessen, 2009, s. 144). En annen egenskap ved regresjonsanalysene var at de kunne si noe om hvorvidt en av de uavhengige variablene fortsatt ville predikere et utfall på den

avhengige variabelen når effekten av andre variabler var kontrollert for (Pallant, 2020, s. 154).

Hierarkisk regresjon brukes i tilfeller hvor man inkluderer de uavhengige variablene i modellen i en spesifikk rekkefølge basert på teoretisk grunnlag (Pallant, 2020, s. 154). I denne studien ble kontrollvariablene inkludert først. Deretter var alle variablene som omhandlet sosiale relasjoner med i blokk to, skoletrivsel i blokk tre, støtte fra skolehelsetjenesten i blokk fire og fritidsaktiviteter i form av fysisk aktivitet og medlemskap i organisasjoner i blokk fem.

Funn

De empiriske funnene i denne studien viser at det er flere av beskyttelsesfaktorene som bidrar til resiliens hos ungdom utsatt for vold i nære relasjoner. Variablene som omhandler sosial støtte forklarte størst andel av variasjonen i begge resiliensdimensjonene. Når både sosiale relasjoner og skoletrivsel var inkludert var det også felles for begge resiliensdimensjonene at kontakt med skolehelsetjenesten ikke var signifikant og forklarte noe mer av variansen.

Videre gjaldt det for både «mening og fornøydhhet med livet» og «mestringstro» at både hvor fornøyde de er med venner, skoletrivsel og fysisk aktivitet bidro til resiliens. Videre påvirket også det å snakke med foreldrene sine om personlige problem resiliensdimensjonen «mening og fornøydhhet med livet». Ved å se alle variablene samlet og kontrollert for hverandre var det skoletrivsel som påvirket «mening og fornøydhhet med livet» mest, og hvor fornøyde de var med vennene sine som påvirket «mestringstro» mest.

Diskusjon

Problemstillingen for denne oppgaven «Hvilke beskyttelsesfaktorer kan bidra til resiliens hos ungdom utsatt for vold i nære relasjoner?» har tatt utgangspunkt i resiliensteori og Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell med fokus på mikronivået. Som tidligere nevnt påpeker Bronfenbrenner at forhold ved, og i de nærmeste miljøene til barn kan påvirke og fremme utviklingen, og det er også i mikronivået de mest tydelige påvirkningene av barns utvikling foregår (Bronfenbrenner, 1979, s. 45). Videre identifiseres mikronivået av samhandlinger gjennom en relasjon, for eksempel på skolen, hjemme og ved fritidsaktiviteter (Bronfenbrenner, 25-26). Basert på dette kan det argumenteres for at de beskyttelsesfaktorer som belyses i denne masteroppgavens studie befinner seg innad i mikrosystemet, enten ved spørsmål om familie, venner, skole eller fritidsaktiviteter.

Videre er også ønsket å se på hvordan disse kan bidra til resiliens, hvor man ser på hvordan forholdene i mikronivået påvirker og fremmer ungdom utsatt for vold sin utvikling i form av å se deres håndtering av belastningen. Med utgangspunkt i dette kan det argumenteres for at problemstillingen er fokusert rundt det som teoretisk sett bør ha størst betydning for barns utvikling.

Det kan diskuteres hvorvidt beskyttelsesfaktoren fysisk aktivitet inngår i mikronivået da variabelen omhandler hvor ofte ungdommene er så fysisk aktive i at de blir andpustne. Det er likevel valgt å inkludere denne beskyttelsesfaktoren i analysene da forskningen på dette var sprikende, og det var interessant å se hvorvidt den påvirket resiliens i denne studien eller ikke. Videre kan det også tenkes at mange av de som er fysisk aktive er det gjennom en lagsport eller ved å trene sammen med andre, selv om variabelen ikke spør eksplisitt om dette.

Utfordringer knyttet til begrepsbruk

Basert på forskningen som trekkes frem i denne kappen blir det tydelig at hvordan resiliens måles, og hva som legges i det «å klare seg bra» varierer mye i studier. Man kan derfor tenke seg at denne masteroppgavens studie og de ulike forskningsstudier som er trukket frem ikke nødvendigvis måler resiliens likt, og at sammenligningene da i noen tilfeller kan være problematisk. I lys av dette kan det derfor problematiseres hvor sammenlignbar resiliensforskningen generelt, og i denne sammenheng er. Borge (2018, s. 207-208) nevner også utfordringer knyttet til at man kan måle resiliens ulikt i studier som en svakhet ved

resiliensforskning, og at det med tiden hadde vært hensiktsmessig å ha en felles forskningsplan på design og metode for studier på resiliens, slik at det vil være mulig å sammenligne nasjonale og internasjonale studier i større grad.

Som nevnt tidligere påpeker også Masten (2001, s. 228) at det i forskningslitteraturen er store variasjoner i hva man legger i risiko, og det kan variere fra å gjelde enkelte risikoforhold til en blanding av flere risikoforhold samtidig. Dette er også noe som har blitt tydelig i denne studien da risikoforhold i forskningen som er gjennomgått omhandler alt fra foreldre med depresjon, barnemishandling, fattigdom og seksuelle overgrep (Collishaw et al., 2007, s. 211; Egeland, Carlson & Sroufe, 1993, s. 517-518; Spaccarelli & Kim; 1995, s. 1171,1179). Årsaken til at det er inkludert studier hvor risikoen barna har blitt utsatt for er andre ting enn kun fysisk vold er grunnet mangel på en større mengde forskning på dette feltet, og nettopp fordi resiliens-studier fokuserer på ulike typer risiko barn kan være utsatt for. Som nevnt ovenfor også i denne sammenheng problematiseres hvor sammenlignbar forskningen er.

I denne studien kom det frem at variablene som omhandlet sosial støtte forklarte størst andel av variasjonen i begge resiliensdimensjonene. Det har også blitt trukket frem flere eksempler fra tidligere forskning som har funnet at sosial støtte er viktig for resiliens. I denne sammenheng kan det også adresseres hvilken betydning det kan ha hvordan man operasjonaliserer sosial støtte.

Tidligere forskning på sosial støtte fra foreldre viser at noen blant annet ser på omsorg fra og godt forhold til foreldre (Collishaw et al., 2007, s. 215-224), mens andre målte sosial støtte fra foreldre i form av varme og støttende foreldre (Spaccarelli & Kim, 1995, s. 1171, 1179). Ved å sammenligne like funn i ulike forskningsprosjekter det stilles spørsmål ved om dette er reelt dersom man måler for eksempel sosial støtte forskjellig.

Kan prediktor og utfall være likt i resiliensforskning?

Hvorvidt prediktorer og utfall er likt er også noe som har blitt reflektert rundt i denne studien. I planleggingen av studien ble det gjort vurderinger rundt hvordan resiliens skulle operasjonaliseres, da inntrykket var at det var store forskjeller innad i forskningsfeltet. Til slutt falt valget som nevnt på å ta utgangspunkt i READ («Resilience scale for adolescents»), som er et norsk skjema som måler resiliens hos ungdom (Askeland og Reedtz, 2015, s. 2). De variablene som ble vurdert at i stor grad sammenfalt med spørsmål fra READ-skjemaet ble

derfor inkludert som resiliensvariabler og en faktoranalyse kom til slutt ut med hvilke dimensjoner av resiliens disse variablene skåret på. Resiliensdimensjonene i denne studien er «mestringstro» og «mening og fornøydhets med livet», og kan derfor argumenteres for å være egenskaper og faktorer ved individet. Prediktorene i studien omhandler som nevnt de forhold som befinner seg nærmest ungdommen, i mikronivået. I lys av Bronfenbrenners modell kan man se for seg at ungdommen står i midten av modellen og påvirkes av de ulike nivåene rundt, og i den sammenheng kan man derfor argumentere for at prediktor og utfall er det samme i denne studien.

Voldsvariabel

Utvalget i denne studien er ungdom utsatt for vold i nære relasjoner. Det kan argumenteres for at voldsvariabelen gir en lite detaljert beskrivelse av risikosituasjonen, hvor man kun vet antallet som er fem ganger eller mer, og over en stor tidsperiode på 12 måneder. Videre er det heller ikke definert hvem voldsutøver er, hvor dette både kan være en besteforelder og en forelder. Forskningsgruppen kan i dette tilfelle argumenteres for å være en mindre homogen gruppe, hvor det ikke er avgrenset til at man forsker på for eksempel kun ungdom som har blitt slått av foreldre.

I denne sammenheng kunne det vært interessant for studien å ha mer spesifikk informasjon for å i større grad være sikker på at funn man sammenligner er basert på samme utgangspunkt. I Ungdata-undersøkelsen er spørsmålene som omhandler vold generelle og inkluderer ikke relasjonen ungdommen har til utøver, som videre er årsaken til at det ikke har vært mulig å få mer spesifikk informasjon om dette. Nilsson, Nordås, Probe & Svedin (2017, s. 30) påpeker at det foreløpig lite forskning på forskjeller blant barn og ungdom utsatt for fysisk vold basert på hvem voldsutøveren i familien er, og at det derfor trengs mer forskning med store representative utvalg på dette feltet. For videre forskning hadde det derfor vært interessant å belyse denne delen av forskningsfeltet på barn og unge utsatt for vold.

Hvorfor ha fokus på resiliens hos ungdom utsatt for vold?

Man kan fundere over hvorfor det er interessant å undersøke resiliens hos ungdom utsatt for vold, og om man har noen grunn til å tro at resultatene skal være annerledes for disse kontra et generelt utvalg av den norske populasjonen ungdommer. Som nevnt tidligere er det etter å ha forsket på resiliensbegrepet i mange år, nå en viss enighet om at en av betingelsene som må være til stede for å kunne snakke om resiliens er tilstedeværelse av risiko eller belastning

(Zand, 2014, s. 284-285). Basert på dette kan man derfor argumentere for at det i utgangspunktet ikke hadde vært hensiktsmessig å kun studere et generelt utvalg av den norske populasjonen ungdommer dersom de ikke hadde noen erfaringer med risiko eller belastning.

Videre kan det argumenteres for at kunnskap om hva som bidrar til resiliens hos ungdom som er utsatt for vold i nære relasjoner også vil være verdifull for ungdommer som ikke utvikler resiliens. Da vil man kunne identifisere faktorer som det kan tenkes at bidrar til resiliens hos disse også. Det kan tenkes at man til tross for forskning og informasjon om konsekvenser aldri vil bli kvitt vold i nære relasjoner, og da vil kunnskap om hva som beskytter kunne være utrolig viktig, slik at man blir bevisste på dette og deretter kan skape et utviklingsfremmende og beskyttende miljø for ungdommene.

Studiens bidrag til kunnskapsfeltet

Denne masteroppgavens studie tar utgangspunkt i representative data på nasjonalt nivå (Bakken, 2020, s. 7), og undersøker hva som kan bidra til resiliens hos ungdom utsatt for vold i nære relasjoner. Resiliens er et felt det har blitt forsket på i mange år, men det kan argumenteres for at mer kunnskap om resiliens vil kunne hjelpe oss til å i større grad forstå mer hvordan man kan forebygge negative konsekvenser av vonde erfaringer for barn. Studien bidrar også med kunnskap om resiliens på feltet fysisk vold i nære relasjoner som oppleves å ikke være så mye utbredt. På denne måten kan denne studien påpeke hva som kan være viktig for ungdom som kommer seg gjennom vonde erfaringer på en positiv måte.

Videre er dette en masteroppgave i barnevern, som bidrar med et kvantitativt forskningsprosjekt som er relevant for barnevernsfeltet. Majoriteten av studier innenfor barnevernsfeltet er kvalitative, hvor denne undersøkelsen bidrar med generaliserende funn for en gruppe ungdom utsatt for en type risiko som er av særlig interesse for barnevernet.

Basert på forskningen som er presentert i denne kappen ser man at mange andre studier gjerne fokuserer på voksne i ettertid av slike hendelser. En av denne studiens bidrag kan også være å si noe om hvilke beskyttelsesfaktorer som kan bidra til resiliens hos en representativ gruppe ungdom som nylig har opplevd fysisk vold i nære relasjoner.

Oppsummering

På et overordnet nivå støtter flere av denne studiens funn resiliensteori og den delen av Bronfenbrenners modell som har fokus på individet og mikronivået. Sosiale støtte, skoletrivsel og fysisk aktivitet er beskyttelsesfaktorer innad i Bronfenbrenners modell som bidrar til resiliens hos ungdom utsatt for vold i nære relasjoner. Derimot viser funnene at støtte fra skolehelsetjenesten og det å være med i organisasjoner ikke bidrar til resiliens, noe tidligere forskning har funnet.

Litteraturliste

- Askeland, K. & Reedtz, C. (2015). Måleegenskaper ved den norske versjonen av Resilience Scale for Adolescents (READ). *PsykTestBarn*, 2015(1). doi: 10.21337/0040
- Bakken, A. (2019). *Ungdata 2019: Nasjonale resultater* (NOVA rapport 9/19). Hentet fra <http://www.forebygging.no/Global/Ungdata-2019-Nettversjon.pdf>
- Bakken, A. (2020). *Ungdata 2020: Nasjonale resultater* (NOVA rapport 16/20). Hentet fra [http://www.forebygging.no/Global/Ungdata-2020-Nasjonale-resultater-NOVA-Rapport%2016-20%20\(1\).pdf](http://www.forebygging.no/Global/Ungdata-2020-Nasjonale-resultater-NOVA-Rapport%2016-20%20(1).pdf)
- Bakken, A., Frøyland, L. R. & Sletten, M. A. (2016). *Sosiale forskjeller i unges liv: hva sier ungdatabundersøkelsene?* (NOVA rapport 3/16). Hentet fra https://www.researchgate.net/publication/323612884_Sosiale_forskjeller_i_unges_liv_Hva_sier_Ungdata-undersokelsene_Socioeconomic_differences_in_living_conditions_among_Norwegian_youths
- Borge, A. I. H. (2018). *Resiliens – risiko og sunn utvikling* (3. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Braarud, H. C. & Raundalen M. (2011). Familie vold og barns utvikling: Kunnskap fra forskning og praksis. I U. Heltne & P. Ø. Steinsvåg (Red.), *Barn som lever med vold i familien: Grunnlag for beskyttelse og hjelp* (s. 41-50). Oslo: Universitetsforlaget.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The Ecology of Human Development: Experiments by nature and design*. Cambridge, Massachusetts & London, England: Harvard University Press.
- Cohen, S. & Wills, T. A. (1985). Stress, social support, and the buffering hypothesis. *Psychological Bulletin*, 98 (2), 310-357. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.98.2.310>
- Collishaw, S., Hammerton, G., Mahedy, L., Sellers, R., Owen M. J., Craddock, N., ... Thapar, A. (2016). Mental health resilience in the adolescent offspring of parents with

- depression: a prospective longitudinal study. *The Lancet Psychiatry*, 3(1), 49-57.
[https://doi.org/10.1016/S2215-0366\(15\)00358-2](https://doi.org/10.1016/S2215-0366(15)00358-2)
- Collishaw, S., Pickles, A., Messer, L., Rutter, M., Shearer C. & Maughan, B. (2007). Resilience to adult psychopathology following childhood maltreatment: Evidence from a community sample. *Child Abuse & Neglect*, 31(3), 211-229.
<https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2007.02.004>
- Dalland, O. (2014). *Metode og oppgaveskriving* (5. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Egeland, B., Carlson, E. & Sroufe L. A. (1993). Resilience as a process. *Development and Psychopathology*, 5(4), 517-528. <https://doi.org/10.1017/S0954579400006131>
- Elstad, J. I. (2010). Spørreskjemaundersøkelsens fallgruber. I D. Album, M. N. Hansen & K. Widerberg. (Red.), *Metodene våre: Eksempler fra samfunnsvitenskapelig forskning* (s. 155-169). Oslo: Universitetsforlaget.
- Forskrift om helsestasjons- og skolehelsetjenesten. (2018). Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten (FOR-2018-10-19-1584). Hentet fra <https://lovdata.no/forskrift/2018-10-19-1584>.
- Frøyland, L. R. (2017). Ungdata – Lokale ungdomsundersøkelser: Dokumentasjon av variablene i spørreskjemaet. Hentet fra https://o.nsd.no/data/individ/publikasjoner/NSD2711/Ungdata%20Dokumentasjonsrapport%202010-2019.pdf?fbclid=IwAR3tknIwN_CcYxov37VNlyBadRWdgFvuuf_4va0CbNMwxcd-FqwJ9WL-rfw
- Gerber, M. & Pühse, U. (2008). «Don't crack under pressure!»-Do leisure time physical activity and self-esteem moderate the relationship between school-based stress and psychosomatic complaints?. *Journal of Psychosomatic Research*, 65(4), 363-369.
<https://doi.org/10.1016/j.jpsychores.2008.06.012>
- Gerber, M. & Pühse, U. (2009). Do exercise and fitness protect against stress-induced health

- complaints? A review of the literature. *Scandinavian Journal of Public Health*, 37(8), 801-819. <https://doi.org/10.1177/1403494809350522>
- Graber, R., Turner, R., Madill, A. (2016). Best friends and better coping: Facilitating psychological resilience through boys' and girls' closest friendships. *British Journal of Psychology*, 107(2), 338-358. <https://doi.org/10.1111/bjop.12135>
- Hafstad, G. S. & Augusti, E. – M. (Red.) (2019). *Ungdoms erfaringer med vold og overgrep i oppveksten: En nasjonal undersøkelse av ungdom i alderen 12 til 16 år* (Rapport 4/2019). Hentet fra https://www.nkvts.no/content/uploads/2019/10/Rapport_4_19_UEVO.pdf
- Haugland, S. (2009). Skolehelsetjenesten – en unik posisjon. I K.-I. Klepp & L. E. Aarø (Red.), *Ungdom, livsstil og helsefremmende arbeid* (s. 305-317). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Heltne, U. & Steinsvåg, P. Ø. (2011). Begrepsavklaringer og oversikt. I U. Heltne & P. Ø. Steinsvåg (Red.), *Barn som lever med vold i familien: Grunnlag for beskyttelse og hjelp* (s. 18-27). Oslo: Universitetsforlaget.
- Isdal, P. (2000). *Meningen med volden*. Oslo: Kommuneforlaget. https://www.nb.no/items/URN:NBN:no-nb_digibok_2013050606053?page=0
- Johannessen, A. (2009). *Introduksjon til spss* (4. utg.). Oslo: Abstrakt Forlag.
- Kvello, Ø. (2015). *Barn i risiko: Skadelige omsorgssituasjoner* (2. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Masten, A. S. (2001). Ordinary Magic: Resilience Processes in Development. *American Psychologists*, 56(3), 227-238. <http://dx.doi.org/10.1037/0003-066X.56.3.227>
- Moksnes, U. K., Moljord, I. E. O., Espnes, G. A. & Byrne D. G. (2009). Leisure time physical

- activity does not moderate the relationship between stress and psychological functioning in Norwegian adolescents. *Mental Health and Physical Activity*, 3(1), 17-22. <https://doi.org/10.1016/j.mhpa.2009.12.002>
- Moljord, I. E. O., Eriksen, L., Moksnes, U. K. & Espnes, G. A. (2011). Stress and happiness among adolescents with varying frequency of physical activity. *Perceptual and Motor Skills*, 113(2), 631-646. <https://doi.org/10.2466/02.06.10.13.PMS.113.5.631-646>
- Mossige, S. & Stefansen, K. (2007). *Vold og overgrep mot barn og unge: En selvrappporteringsstudie blant avgangselever i videregående skole* (NOVA Rapport 20/2007). Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring. https://fagarkivet.oslomet.no/bitstream/handle/20.500.12199/4952/3059_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Nilsson, D., Nordås, E., Pribe, G. & Svedin, C. G. (2017). Child physical abuse – High school students' mental health and parental relations depending on who perpetrated the abuse. *Child abuse & Neglect*, 70, 28-38. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2017.05.007>
- NKVTS. (u.å.). Hva er vold i nære relasjoner?. Hentet fra <https://voldsveileder.nkvts.no/hva-er-vold-naere-relasjoner/>
- Pallant, J. (2020). *SPSS survival manual: a step by step guide to data analysis using IBM SPSS*. London: Open University Press.
- Skjørten, K., Bakketeig, E., Bjørnholt, M. & Mossige S. (Red.). (2017). *Vold i nære relasjoner: Forståelser, konsekvenser og tiltak*. Oslo: Universitetsforlaget. Hentet fra https://www.idunn.no/vold_i_naere_relasjoner
- Spaccarelli, S. & Kim, S. (1995). Resilience criteria and factors associated with resilience in sexually abused girls. *Child and abuse neglect*, 19(9), 1171-1182. [https://doi.org/10.1016/0145-2134\(95\)00077-L](https://doi.org/10.1016/0145-2134(95)00077-L)
- Stiglbauer, B., Gnambs, T., Gamsjäger, M. & Batinic, B. (2013). The upward spiral of adolescents' positive school experiences and happiness: Investigating reciprocal

- effects over time. *Journal of School Psychology*, 51(2), 231-242.
<https://doi.org/10.1016/j.jsp.2012.12.002>
- Stoltenborgh, M., Bakermans-Kranenburg, M. J., Alink, L. R. A. & van Ijzendoorn, M. H. (2015). The Prevalence of Child Maltreatment across the Globe: Review of a Series of Meta-Analyses. *Child Abuse Review*, 24(1), 37-50. <https://doi.org/10.1002/car.2353>
- Thrane, C. (2017). *Regresjonsanalyse: en praktisk tilnærming*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Thrane, C. (2018). *Kvantitativ metode: en praktisk tilnærming*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Thune, T., Reisegg, Ø. & Askheim, S. (2019). Skole og utdanning i Norge. Hentet 19. mai 2021 fra https://snl.no/Skole_og_utdanning_i_Norge
- Ungdata. (u.å.a). Hva er ungdata? Hentet fra <https://www.ungdata.no/hva-er-ungdata/>
- Ungdata. (u.å.b). Spørreskjemaet. Hentet fra <https://www.ungdata.no/sporreskjemaet/>
- Øverland, S. (2006). *Selvskading: en praktisk tilnærming*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Waakatar, T. & Christie, H. J. (2004). *Styrk sterke sider: Håndbok I resilience grupper for barn med psykososiale belastninger*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Werner, E. E. & Smith, R. S. (2001). *Journeys from Childhood to Midlife: Risk, Resilience and Recovery*. Ithaca og London: Cornell University Press.
- WHO. (2020, 8. Juni). Child maltreatment. Hentet fra <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/child-maltreatment> (29.04.21).
- Windle, G., Bennett, K. M. & Noyes, J. (2011). A methodological review of resilience measurement scales. *Health and Quality of life Outcomes*, 9(8), 1-18.
<https://doi.org/10.1186/1477-7525-9-8>

Wold, B. (2009). Ungdom og idrett: stimulering av initiativ, mestring og sunn livsstil. I K.-I. Klepp & L. E. Aarø (Red.), *Ungdom, livsstil og helsefremmende arbeid* (s. 182-202). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Zand, F. (2014). Resiliens: en ny tilgang. I S. Nørby & A. Myszak (Red.), *Positiv psykologi: En introduktion til videnskaben om velvære og optimale processer* (2. utg., s. 281-306). København: Hans Reitzels Forlag.

Risiko og resiliens

En kvantitativ studie av resiliens hos ungdom utsatt for vold i nære
relasjoner

Av Ulrikke Løvli

Antall tegn med mellomrom: 51033

Risk and resilience

*A quantitative study of resilience in adolescents that have experienced
child maltreatment*

By Ulrikke Løvli

Number of characters with spaces: 51033

Sammendrag

Denne artikkelen undersøker hvilke mestringsressurser som kan predikere resiliens hos ungdom utsatt for vold i nære relasjoner. Kan sosiale støtte, skoletrivsel, kontakt med skolehelsetjenesten og fritidsaktiviteter bidra til større grad av resiliens hos elever på ungdomsskole som rapporterer å være utsatt for fysisk vold i nære relasjoner? Og hvilket bidrag kan disse mestringsressursene ha på resiliensdimenjonene «mening og fornøydhed med livet» og «mestringstro»? De empiriske funnene viser at skoletrivsel, grad av fysisk aktivitet, og om de er fornøyde med vennene sine bidrar til resiliens for de to resiliensdimensjonene. Støtte fra foreldre er en beskyttelsesfaktor for resiliensdimensjonen «mening og fornøydhed med livet», men ikke for «mestringstro». Analysene viser videre at verken kontakt med skolehelsetjenesten eller å være med i organisasjon har noen påvirkning på noen av resiliensdimensjonene. Diskusjonen tar utgangspunkt i resiliensteori, mikronivået i Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell, og forskning på resiliensfeltet. Artikkelen bygger på spørreskjemasvar fra et landsrepresentativt utvalg av norske ungdommer på ungdomsskolen i årene 2017 til 2019 $N = 1244$.

Nøkkelord: ungdom, resiliens, vold i nære relasjoner, beskyttelsesfaktorer

Abstract

This article examines which coping resources that can predict resilience in adolescents exposed to child maltreatment. Can social support, school well-being, contact with the school health service and leisure activities contribute to a greater degree of resilience for students in upper secondary school, who report being exposed to child maltreatment? And what contribution can these coping resources have on the resilience dimensions “meaning and satisfaction with life” and “self-efficacy”? The empirical findings shows that school well-being, degree of physical activity, and whether they are happy with their friends contribute to resilience for the two resilience dimensions. Parental support is a protective factor for the resilience dimension “meaning and satisfaction with life”, but not for “self-efficacy”. The analysis further shows that neither contact with the school health service, nor being part of an organization, has any effect on either of the resilience dimensions. The discussion is based on resilience theory, the micro level in Bronfenbrenner’s systems theory, and research in the field of resilience. The article is based on questionnaire responses from a national representative sample of Norwegian students in upper secondary school from 2017 to 2019 $N = 1244$.

Keywords: adolescents, resiliens, child maltreatment, protective factors

Introduksjon

Internasjonale selvrapporteringsstudier viser at forekomsten av å ha blitt utsatt for fysisk vold blant jenter og gutter ligger på 23% (Stoltenborgh, Bakermans-Kranenburg, Alink & van Ijzendoorn, 2015, s. 37-44). Vi har i dag utbredt kunnskap om at barn kan få psykiske problemer som følge av å være utsatt for risiko, og at majoriteten av disse også vil få negative konsekvenser av slike erfaringer. Imidlertid er det også en del barn utsatt for risiko som klarer å hankses med de negative virkningene av belastninger, og det er disse som blir omtalt som resiliente barn (Borge, 2018, s. 17, 35-39). Denne studien har fokus på ungdom utsatt for fysisk vold av en voksen i familien, og undersøker hvilke beskyttelsesfaktorer som kan bidra til resiliens hos disse.

Resiliens kan forklares som motstandsdyktighet, og omhandler samspillet mellom risikofylte omgivelser og mennesker (Borge, 2018, s. 18). Videre refererer resiliens til reaksjonene barn har på belastende hendelser, og kan på mange måter forklares som konsekvensene av et barns beskyttelsesfaktorer (Kvvello, 2015, s. 242). Tilstedeværelse av risiko eller belastning, et positivt utfall eller respons og beskyttende faktorer er tre betingelser som må være til stede for å kunne snakke om resiliens (Zand, 2014, s. 284-285). Michael Rutter (2000, referert i Borge, 2018, s. 20) definerer resiliens slik: «Resiliens er prosesser som gjør at utviklingen når et tilfredsstillende resultat, til tross for at barn har hatt erfaringer med situasjoner som innebærer en relativ stor risiko for å utvikle problemer eller avvik».

Resiliens kan ha en sammenheng med både genetisk utrustning og miljø (Borge, 2018, s. 66), og i denne studien er det i tråd med resiliensteori og Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell valgt å ha fokus på ungdom og ungdommens miljø. Bronfenbrenners modell kaster lys på hvordan ulike miljø kan påvirke barns utvikling, hvor det er mikronivået, som står nærmest barnet, som er i fokus i denne studien. Påvirkninger som foregår gjennom en relasjon enten hjemme, på skolen eller gjennom fritidsaktiviteter er de som står nærmest barnet og har den tydeligste påvirkningen på barnet (Bronfenbrenner, 1979, s. 22-26, 45).

Forskning på feltet viser at sosial støtte er en viktig beskyttelsesfaktor for positiv utvikling og resiliens hos barn. Collishaw et al. (2007, s. 215-224) fant at nærmere 45% av de som hadde blitt mishandlet var resiliente, og gode forhold til venner og omsorgsfulle foreldre var faktorer som bidro til dette. Andre studier har også funnet at gode forhold mellom foreldre og barn,

nære vennskap, omsorgsfulle voksne, støttende nettverk av venner, støttende foreldre og foreldre som uttrykte positive følelser overfor barnet sitt bidro til resiliens (Collishaw et al., 2016, s. 49; Egeland, Carlson & Sroufe, 1993, s. 517-518; Graber, Turner & Madill, 2016, s. 338-343; Spaccarelli & Kim, 1995, s. 1171, 1179).

Ifølge Cohen & Wills (1985, s. 310) vil sosial støtte i form av en buffer-modell kunne bidra til at belastende hendelser ikke har skadelig påvirkning på barn. Sosial støtte kan minimere barns stressreaksjon og bidra til at de blir bedre rustet til å takle belastende hendelser. Videre innebærer sosial støtte ulike støtte-ressurser, hvor «informasjonsstøtte» handler om at de menneskene man får støtte fra hjelper barnet til å forstå og mestre hendelsene. «Sosialt selskap» er en annen støtte-ressurs som gjennom at barn bruker tid utenom skolen sammen med andre, for eksempel fritidsaktiviteter, oppfyller deres behov for sosial kontakt med andre i tillegg til at det kan distrahere fra å tenke på å bekymre seg for problemer (Cohen & Wills, 1985, s. 313).

Videre er det også funnet belegg for at skolen og skoletrivsel kan være beskyttelsesfaktorer for resiliens. På skoler jobber det som oftest både lærere, miljøpersonale og ansatte i skolehelsetjenesten, og forskning viser at barn som har omsorgsfulle voksne rundt seg klarer seg bedre enn forventet ut fra belastningene de har blitt utsatt for (Egeland, Carlson & Sroufe (1993, s. 517-524). Positive skoleerfaringer gjennom gode forhold til lærere og elever bidrar også til en god generell psykisk fungering (Stiglbauer, Gnambs, Gamsjäger & Batinic, 2013, s. 231).

Skolen og skolehelsetjenesten kan påvirke barns resiliens gjennom å være en trygg arena som jobber forebyggende med barn, og med ønske om å fremme deres psykiske helse (Forskrift om helsestasjons- og skolehelsetjenesten, 2018, §1). I tillegg kan barn også oppleve trivsel i felleskap med andre elever og voksne på skolen (Borge, 2018, s. 132-133).

Studier har også undersøkt virkningen fysisk aktivitet kan ha på stress og ungdoms utvikling, og her er det sprikende resultater. Noen studier har funnet belegg for at fysisk aktivitet ikke har noen modererende effekt på forholdet mellom stress og psykisk fungering (Gerber & Pühse, 2008, s. 366; Moksnes, Moljord, Espnes & Byrne, 2009, s. 17), samtidig som andre viser at ungdom som er fysisk aktive rapporterer mindre stress og høyere lykke og at fysisk aktivitet er har en «stressbuffer»-effekt og bidrar til god psykisk helse (Collishaw et al., 2016,

s. 55; Gerber & Pühse, 2009, s. 801-815; Moljord, Eriksen, Moksnes & Espnes, 2011, s. 632). Fysisk aktivitet kan bidra til at barn får økt selvtillit, utvikler sosial kompetanse (Borge, 2018, s. 60), og er viktig fordi det kan ha en modererende effekt på reaksjoner på belastende hendelser (Wold, 2009, s. 185).

Denne studien

På bakgrunn av teorien og forskningen presentert over, ser man at sosial støtte, skole og fysisk aktivitet har betydning for resiliens hos barn. Denne studien er en tverrsnittstudie basert på data fra Ungdata-undersøkelsen 2017-2019, hvor utvalget består av elever på ungdomsskole, som rapporterer å ha blitt slått med vilje av en voksen i familien fem ganger eller mer i løpet av det siste året. Videre undersøker studien hvorvidt at man er fornøyd med vennene sine, støtte fra foreldre, fra venner og fra skolehelsetjeneste, skoletrivsel, medlemskap i organisasjoner og fysisk aktivitet bidrar til resiliens hos ungdommene.

Beskyttelsesfaktorene blir undersøkt på begge resiliensdimensjonene «mening og fornøydhet med livet» og «mestringstro», og resultatene sees opp mot hverandre. I tillegg til beskyttelsesfaktorene inkluderes også kjønn og sosioøkonomisk status som kontrollvariabler, da disse blir ansett som faktorer med betydning for opplevelse av familievold og skadeutvikling (Braarud & Raundalen, 2011, s. 42). Samlet ser denne studien på hvordan åtte beskyttelsesfaktorer ved ungdom og ungdoms miljø kan bidra til resiliens hos de som er utsatt for fysisk vold av en voksen i familien. Resiliens måles på to ulike resiliensdimensjoner basert på et skjema som måler resiliens hos ungdom.

Data og metode

Ungdata er lokale barne- og ungdomsundersøkelser gjennomført av NOVA i samarbeid med de regionale kompetansefeltene på rusfeltet (KoRus). Elever fra mellomtrinnet til videregående skole kan delta i undersøkelsene, hvor spørsmålene tar for seg et bredt spekter av tema omhandlende deres liv. Ungdata gir et godt innblikk i hvordan det er å være ung i Norge, og resultatene brukes blant annet til forskning og forebyggende arbeid rettet mot barn og ungdom (Ungdata, u.å.a).

Hele datasettet fra Ungdata-undersøkelser er gjennomført på ungdomsskoler og videregående skoler i perioden 2010-2019. I denne studien er det elever på ungdomsskole fra perioden 2017-2019 som er av interesse ($N=168\ 558$). Utvalget er redusert for å kun gjelde de som er relevante for studiens tema og problemstilling. Artikkelen inkluderer derfor kun ungdom på ungdomsskole som har rapportert å ha erfaringer med vold i nære relasjoner i løpet av de siste 12 månedene i en treårsperiode fra 2017-2019 samlet ($N= 1244$). Videre ble det kun valgt å undersøke de som hadde blitt slått fem ganger eller mer, med målsetning om å skille mellom mellom mildere og grovere vold, og fange opp ungdom utsatt for alvorlig og vedvarende fysisk vold fra en voksen i familien. Ifølge Mossige & Stefansen (2007, s. 22) er det generelt vanskelig å sette en grense for hva som kategoriseres som et grovt voldsbilde, men man trekker ofte et skille mellom enkeltstående hendelser og et vedvarende voldsbilde.

Årsaken til at utvalget er forholdsvis lite sett i sammenheng med hvor mange som har deltatt i undersøkelsene fra 2017-2019 kan forklares med at voldsvariabelen inngår i en egen tilleggsmodul og av den grunn ikke har like mange svar (Frøyland, 2017, s. 8). Da analysene ble kjørt ble det derfor kun inkludert tall fra de som hadde svart at de hadde blitt slått fem ganger eller mer i løpet av de siste 12 månedene.

Spørreskjemaet er bygget opp slik at det er ett sett av spørsmål som stilles til alle ungdommer som deltar, også kalt grunnmodul. Videre kan også hver enkelt kommune og fylkeskommune i samarbeid med KoRus og NOVA inkludere tilleggsmoduler med utdypende spørsmål om enkelte temaer.

Analysestrategi

I denne studien ble det ved alle analyser brukt IBM SPSS versjon 26. De innledende analysene besto av prinsipal komponentanalyse (PCA) og bivariat korrelasjonsanalyse av alle variabler. De syv spørsmålene som utgjør de to resiliensdimensjonene ble valgt ut basert på det norske skjemaet «Resilience scale for adolescents» (READ), som måler resiliens hos ungdom (Askeland & Reedtz, 2015, s. 2). Det ble videre valgt å kun fokusere på de delene av READ-skjemaet hvor spørsmål fra Ungdata og READ var tilnærmet like.

For å undersøke antall dimensjoner basert på de syv spørsmålene om resiliens ble det gjennomført en Prinsipal komponentanalyse (PCA) med Ortogonal rotasjon (varimax med Kaiser normalisering) for alle elevene på ungdomsskole. Kaiser-Meyer-Olkin verdien var .87, som er innenfor anbefalt grense (>.6), og Bartlett's test var statistisk signifikant (.000) som støtter opp under at variablene var passende for faktoranalyse (Pallant, 2020, s. 199). Konklusjonen av PCA vil bli beskrevet under beskrivelse av variablene. Korrelasjonsanalysen undersøkte om noen av variablene overskred de kritiske grensene for høy korrelasjon, noe som ville blitt problematisk for regresjonsanalysene (Pallant, 2020, s. 155-156).

Videre var hovedanalysene to multivariate regresjonsanalyser på hver av de to resiliensdimensjonene. Regresjonsanalysene er hierarkiske regresjonsanalyser som forteller noe om effekten i hver blokk som er inkludert (Johannessen, 2009, s. 152). Kjønn og sosioøkonomisk status ble også inkludert i regresjonsanalysene som kontrollvariabler da disse er påpekt at kan ha en modererende effekt på familievold og skadeutvikling av dette (Braarud & Raundalen, 2011, s. 42). På forhånd av analysene ble alle variabler omkodet slik at de egnest seg for tolkning av de gjennomførte analysene.

Variabler og vurderinger

Voldsvariabel. Utvalget i denne studien er ungdom som rapporterer å ha blitt slått av noen i familien med vilje i løpet av de siste 12 månedene. Dette fremkommer av et spørsmål hvor de skal tenke på de siste 12 månedene, og svare på om en voksen i familien har slått de med vilje, og hvor mange ganger. Svaralternativene gikk fra «aldri», «1 gang», «2-4 ganger», «5-10 ganger» og til «10 ganger eller mer». I studien ble det satt på et filter på denne variabelen slik at kun tall fra de to sistnevnte svaralternativene, altså de som svarte fem ganger eller mer, ble inkludert.

Avhengige variabler. Resiliens ble målt med syv spørsmål fra Ungdata som nevnt tidligere ble inkludert i en Prinsipal Komponentanalyse for å undersøke antall dimensjoner av resiliens. Faktoranalysen kom ut med to betydningsfulle faktorer med egenverdi over 1 som til sammen forklarte 68% av variansen: «mestringstro» 45% og «mening og fornøydhets med livet» 23%.

Mestringstro inkluderte spørsmål hvor ungdommene blir spurt om hvor riktig disse utsagnene er for dem: «Jeg klarer alltid å løse vanskelige problemer hvis jeg prøver godt nok», «Hvis noen motarbeider meg, så kan jeg finne måter og veier for å få det som jeg vil», «Jeg føler meg trygg på at jeg ville kunne takle uventede hendelser på en effektiv måte», «Jeg beholder roen når jeg møter vanskeligheter fordi jeg stoler på mestringsevnen min» og «hvis jeg er i knipe så finner jeg vanligvis en vei ut».

Resiliensdimensjonen «mening og fornøydhets med livet» inkluderte spørsmålene «Jeg er fornøyd med hvordan jeg har det» og «Jeg opplever at det jeg driver med i livet er meningsfullt». Verdiene på resiliensmålene viser til grad av resiliens hvor 1 = lav grad av resiliens, 2 = nokså lav grad av resiliens, 3 = nokså høy grad av resiliens og 4 = høy grad av resiliens. I de videre analysene ble det gjennomført regresjonsanalyse på hver av dimensjonene, målt opp mot samme prediktorer.

Sosial støtte. Den første blokken av prediktorer som ble inkludert i regresjonsanalysene omhandlet sosial støtte, og dette ble målt med spørsmål om venner og foreldre. Det første spørsmålet er «Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med ulike sider av livet ditt? – vennene dine» med svaralternativene: 1 = svært misfornøyd, 2 = litt misfornøyd, 3 = verken fornøyd eller misfornøyd, 4 = litt fornøyd og 5 = svært fornøyd. Videre inkluderte sosial støtte også følgende spørsmål: «Tenk deg at du har et personlig problem. Du føler deg utafør og trist og trenger noen å snakke med. Hvem ville du snakket med eller søkt hjelp hos?», hvor det ene spørsmålet henviser til foreldre og det andre til venner. Verdiene på svaralternativene er kodet om slik at 0 = nei/kanskje, og 1 = ja.

Skoletrivsel. Den andre blokken med prediktorer som ble inkludert i regresjonsanalysene omhandlet spørsmål om skoletrivsel: «Er du enig eller uenig i følgende utsagn om hvordan du har det på skolen? - jeg trives på skolen». Denne variabelen måles på fire verdier med svaralternativene: 1 = helt uenig, 2 = litt uenig, 3 = litt enig og 4 = helt enig.

Kontakt med skolehelsetjenesten. Kontakt med skolehelsetjenesten er temaet for den tredje blokken som ble inkludert i regresjonsanalysene, og med følgende spørsmål: «Tenk deg at du har et personlig problem. Du føler deg utafør og trist og trenger noen å snakke med. Hvem ville du snakket med eller søkt hjelp hos? – helsesøster eller en annen i skolehelsetjenesten». Svaralternativene til denne variabelen er kodet om slik at verdien 0 = nei/kanskje, og 1 = ja.

Fritidsaktiviteter. Den siste blokken som ble inkludert i regresjonsanalysene omhandlet fritidsaktiviteter, hvor ungdommene har svart på to spørsmål. Det første er: «Hvor ofte er du så fysisk aktiv at du blir andpusten eller svett?». Svaralternativene til denne variabelen har følgende verdier: 1 = aldri, 2 = sjelden, 3 = 1-2 ganger i måneden, 4 = 1-2 ganger i uka, 5 = 3-4 ganger i uka og 6 = minst 5 ganger i uka. Videre har ungdommene svart på spørsmålet: «Er du, eller har du tidligere vært, med i noen organisasjoner, klubber, lag eller foreninger etter fylte 10 år?». Denne variabelen måles på tre verdier med svaralternativene: 1 = ja, jeg er med nå, 2 = nei, men jeg har vært med tidligere og 3 = nei, jeg har aldri vært med. For regresjonsanalysene ble denne variabelen dummy-kodet hvor de som aldri har vært med var referansekategori.

Kontrollvariabe. Kjønn var inkludert som kontrollvariabel, og skiller mellom jenter og gutter. Gutter var referansekategori i regresjonsanalysene. Videre ble også sosioøkonomisk status (SØS) inkludert som kontrollvariabel. SØS-variabelen er utarbeidet av NOVA og måler sosiale ulikheter med utgangspunkt i foreldres sosioøkonomiske status. Ungdommene som deltar i Ungdata-undersøkelsen blir spurt om mor og far har utdanning på universitet eller høyskole, med svaralternativene «ja» og «nei» som slås sammen til et samlet mål (Bakken et al., 2016, s. 22-23).

Videre blir de spurt om å oppgi hvor mange bøker de tror det er hjemme, hvor det står beskrevet at én meter bøker tilsvarer omtrent 50 bøker. Svarene på denne variabelen er for analysene kodet til «ingen bøker», «mellom 100 og 500 bøker» og «mer enn 1000 bøker» (Bakken et al., 2016, s. 25). Familiens velstandsnivå er et mål som på engelsk kalles «Family Affluence Scale» (FAS) (Currie et al., 2008, s. 1429). Denne dimensjonen inkluderer fire spørsmål omhandlende familiens materielle ressurser: om familien har bil, om de har sitt eget soverom, hvor mange datamaskiner som finnes i familien og om de har vært på ferie med familien. Svaralternativene slås sammen til et gjennomsnittsmål. Totalt er det laget et gjennomsnitt av alle dimensjonene, og alle er kodet likt med svaralternativer fra 0 til 3 på

laves til høyest SØS. Et kriterie for å få gyldig verdi på SØS er imidlertid at hver ungdom har gyldige verdier på minst to av tre dimensjoner (Bakken et al., 2016, s. 26-29).

Resultater

Deskriptiv statistikk

Tabell 1

Deskriptiv statistikk over kontinuerlige variabler

Variabel	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	Missing (%)
Mening og fornøydhhet med livet (range 1-4)	1092	2.56	.99	152 (12.2)
Mestringstro (range 1-4)	637	2.83	.99	607 (48.8)
Skoletrivsel (range 1-4)	1238	2.83	1.10	6 (.5)
Fornøyd/misfornøyd med venner (range 1-5)	1143	3.73	1.44	101 (8.1)
Fysisk aktivitet (range 1-6)	1176	4.40	1.63	68 (5.5)
Medlemskap i organisasjoner (range 1-3)	1208	2.39	.77	36 (2.9)
Sosioøkonomisk status (range 0-3)	1244	1.83	.69	0 (.0)

Notat. N = 1244

Tabell 2

Deskriptiv statistikk over dikotome variabler

Variabel	<i>n</i>	Nei/kanskje <i>n</i> (%)	Ja <i>n</i> (%)	Missing (%)
Støtte - skolehelsetjeneste	1161	1001 (80.5)	160 (12.9)	83 (6.7)
Støtte - venner	1177	651 (52.3)	526 (42.3)	67 (5.4)
Støtte - foreldre	1172	934 (75.1)	238 (19.1)	72 (5.8)

Variabel	<i>n</i>	Gutter <i>n</i> (%)	Jenter <i>n</i> (%)	Missing (%)
Kjønn	1206	734 (59.1)	471 (37.9)	38 (3.1)

Notat. N = 1244

Tabell 1 viser at barn utsatt for vold i nære relasjoner i gjennomsnitt («Mening og fornøydhet med livet» = 2.56, «mestringstro» = 2.83) rapporterer å ha nokså lav (2) eller nokså høy (3) grad av resiliens på begge resiliensdimensjonene. Ingen av svarene på begge dimensjonene er lav (1) eller høy (4) grad av resiliens, men rundt midten. Videre ser man at barn utsatt for vold i gjennomsnitt rapporterer en skoletrivsel tilsvarende «litt enig» i at de trives på skolen.

Barn utsatt for vold er gjennomsnittlig mellom «verken fornøyd eller misfornøyd» og «litt fornøyd» med vennene sine (Tabell 1). Omtrent halvparten av ungdommene snakker med venner om personlige problemer, 19% snakker med foreldre, mens kun 13% henvender seg til skolehelsetjenesten (Tabell 2).

Hovedvekten av utvalget har besvart at de ikke snakker, eller kanskje snakker med helsesøster eller andre i skolehelsetjenesten om personlige problem (Tabell 2). Videre er ungdommene i utvalget i gjennomsnitt mellom 1-2 og 3-4 ganger i uka så fysisk aktive at de blir andpustne eller svett, og rapporterer at de i gjennomsnitt enten er med nå, eller har vært med i organisasjon, klubb, lag eller forening tidligere.

Korrelasjonsanalyse

Tabell 3

Korrelasjon mellom alle variabler

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Mening og fornøydhet med livet	-										
2. Mestringstro	.33**	-									
3. støtte - skolehelsefjeneste	.08*	-.04	-								
4. Skoletrivsel	.36**	.29**	.08**	-							
5. Fornøyd/misfornøyd med venner	.30**	.33**	-.03	.31**	-						
6. Støtte – venner	.19**	.16**	.16**	.21**	.26**	-					
7. Fysisk aktivitet	.26**	.27**	-.03	.23**	.26**	.14**	-				
8. Medlemskap i organisasjoner	.19**	.23**	.05	.24**	.21**	.09**	.39**	-			
9. Støtte – foreldre	.25**	.03	.26**	.17**	.00	.15**	.08**	.06*	-		
10. Sosioøkonomisk status	.21**	.19**	.05	.24**	.15**	.13**	.28**	.25**	.11**	-	
11. Kjønn	-.26**	-.06	-.05	-.04	-.03	-.01	-.12**	-.09**	-.16**	-.10**	-

Notat. N= 1244. Gutter = 0, Jenter = 1. * $p < .05$, ** $p < .01$ (2-tailed).

Korrelasjonsanalysen viser at resiliensdimensjonene har sammenheng med hverandre, og har en medium korrelasjon seg imellom. Videre korrelerer prediktorene forholdsvis likt med hver av resiliensdimensjonene, hvor de fleste korrelerer svakt eller medium med de samme prediktorene. Unntaket som skiller seg ut, er at fornøyd/misfornøyd med venner har en medium korrelasjon med begge resiliensdimensjonene. Videre korrelerer også støtte fra venner svakt med resiliensdimensjonene.

Tabell 3 viser at ingen av prediktorene korrelerer høyt med hverandre, altså mellom .50 og 1.00 (Pallant, 2020, s. 140). Prediktorene skoletrivsel og fornøyd/misfornøyd med venner, samt fysisk aktivitet og medlemskap i organisasjoner har begge medium korrelasjoner, mens alle andre korrelasjoner er svake. Videre er alle korrelasjonene mellom prediktorene signifikante unntatt fornøyd/misfornøyd med venner og støtte fra foreldre, som ikke korrelerer med hverandre i det hele tatt.

Multivariate regresjonsanalyser

Tabell 4

Multippel lineær regresjon med blokker – prediktorer for resiliensdimensjonen «mening og fornøydhhet med livet»

Variabel	B	SEb	β	sr	Change in R^2	Justert R^2
Modell 1					.10**	.10
Søs	.27	.04	.19**	.19		
Kjønn	-.49	.06	-.24**	-.24		
Modell 2					.12**	.22
Søs	.18	.04	.12**	.12		
Kjønn	-.42	.06	-.21**	-.21		
Støtte - foreldre	.48	.07	.19**	.19		
Støtte – venner	.15	.06	.08*	.07		
Fornøyd/misfornøyd med venner	.17	.02	.25**	.24		
Modell 3					.04**	.26
Søs	.12	.04	.08**	.08		
Kjønn	-.43	.06	-.21**	-.21		
Støtte - foreldre	.40	.07	.16**	.16		
Støtte - venner	.11	.06	.06*	.05		
Fornøyd/misfornøyd med venner	.13	.02	.19**	.18		
Skoletrivsel	.21	.03	.23**	.21		
Modell 4					.00	.26
Søs	.12	.04	.08**	.08		
Kjønn	-.43	.06	-.21**	-.21		
Støtte - foreldre	.40	.07	.16**	.15		
Støtte – venner	.11	.06	.06	.05		
Fornøyd/misfornøyd med venner	.13	.02	.19**	.18		
Skoletrivsel	.21	.03	.23**	.21		
Støtte - skolehelsetjeneste	-.01	.08	-.00	-.00		
Modell 5					.01**	.27
Søs	.09	.04	.06*	.06		
Kjønn	-.41	.06	-.20**	-.20		
Støtte - foreldre	.40	.07	.16**	.15		
Støtte – venner	.11	.06	.05	.05		
Fornøyd/misfornøyd med venner	.12	.02	.18**	.16		
Skoletrivsel	.20	.03	.22**	.20		
Støtte - skolehelsetjeneste	.01	.08	.00	.00		
Fysisk aktivitet	.06	.02	.09**	.08		
Vært medlem i organisasjon tidligere	-.11	.08	-.05	-.04		
Er medlem i organisasjon nå	.01	.08	.01	.00		

Notat. $N = 1092$, * = $p < .05$, ** = $p < .01$

Tabell 4 inkluderer fem modeller hvor modell 5 består av alle prediktorer kontrollert for hverandre. Samlet forklarer regresjonsanalysen 27% av variansen i resiliensdimensjonen «mening og fornøydhets med livet» ($F(10, 1043) = 39.30, p < .001$). Fire av prediktorene er statistisk signifikante og bidrar til utfall i resiliens for utvalget. Videre bidrar alle modellene til signifikant endring unntatt modell 4.

Dersom man sammenligner alle modellene er det modell 2 med sosial støtte inkludert som har størst forklart varians på denne resiliensdimensjonen. Det fremkommer videre at modell 4 med kontakt med skolehelsetjenesten inkludert ikke forklarer noe mer av variansen på denne resiliensdimensjonen enn modell 3 hvor sosiale relasjoner og skoletrivsel er med.

For prediktorene som omhandler sosiale støtte viser modell 5 at de som rapporterer å snakke med foreldre om personlig problem, og i større grad er fornøyd med vennene sine også har større grad av resiliens. Videre kan man lese av modell 5 at for barn utsatt for vold i nære relasjoner vil grad av denne resiliensdimensjonen øke, desto mer de trives på skolen og oftere er fysisk aktive.

I modell 5 ser man videre at det å snakke med venner om personlig problem ikke har en signifikant påvirkning, noe det var i modell 3. Dette innebærer at det å snakke med venner om personlige problemer fører til økt grad av resiliens når man kun ser på sosial støtte og trivsel på skolen, men når man inkluderer variabler som omhandler kontakt med hjelpeapparatet på skolen og fritidsaktiviteter er ikke den variabelen lengre av signifikant betydning. Variabelen som har sterkest sammenheng med utfall på resiliensdimensjonen er trivsel på skolen.

Tabell 5.

Multipel lineær regresjon med blokker – prediktorer for resiliensdimensjonen «mestringstro»

Modell og prediktor-variabler	B	SEb	β	sr	Change in R^2	Justert R^2
Modell 1					.04**	.04
Søs	.27	.06	.19**	.19		
Kjønn	-.08	.08	-.04	-.04		
Modell 2					.10**	.13
Søs	.20	.06	.14**	.14		
Kjønn	-.07	.08	-.03	-.03		
Støtte – foreldre	-.01	.10	-.00	-.00		
Støtte – venner	.14	.08	.07	.07		
Fornøyd/misfornøyd med venner	.20	.03	.29**	.28		
Modell 3					.03**	.16
Søs	.15	.06	.11**	.10		
Kjønn	-.08	.08	-.04	-.04		
Støtte – foreldre	-.06	.10	-.03	-.03		
Støtte – venner	.11	.08	.06	.05		
Fornøyd/misfornøyd med venner	.17	.03	.25**	.23		
Skoletrivsel	.16	.04	.17**	.16		
Modell 4					.00	.16
Søs	.15	.06	.11**	.10		
Kjønn	-.08	.08	-.04	-.04		
Støtte – foreldre	-.03	.10	-.01	-.01		
Støtte – venner	.13	.08	.06	.06		
Fornøyd/misfornøyd med venner	.17	.03	.24**	.22		
Skoletrivsel	.16	.04	.18**	.16		
Støtte - skolehelsetjeneste	-.17	.11	-.06	-.06		
Modell 5					.02**	.18
Søs	.10	.06	.07	.06		
Kjønn	-.04	.08	-.02	-.02		
Støtte – foreldre	-.04	.10	-.02	-.02		
Støtte – venner	.12	.08	.06	.06		
Fornøyd/misfornøyd med venner	.15	.03	.21**	.19		
Skoletrivsel	.14	.04	.15**	.14		
Støtte - skolehelsetjeneste	-.15	.11	-.05	-.05		
Fysisk aktivitet	.08	.03	.13**	.11		
Vært medlem i organisasjon tidligere	.04	.11	.02	.01		
Er medlem i organisasjon nå	.16	.11	.08	.06		

Notat. $N = 673$, * = $p < .05$, ** = $p < .01$

På samme måte som for dimensjonen «mening og fornøydhhet med livet» inkluderer Tabell 6 fem modeller hvor modell 5 består av alle prediktorer kontrollert for hverandre. Samlet forklarer regresjonsanalysen 18% av variansen i resiliensdimensjonen «mestringstro» ($F(10, 593) = 13.84, p < .001$), hvor tre av prediktorene er statistisk signifikante og har et unikt bidrag til utfall i denne resiliensdimensjonen. Videre kan man lese av tabellen at alle blokker bidrar med signifikant endring unntatt modell 4.

Samlet viser tabell 5 at det er modell 2 med variabler som omhandler sosial støtte som individuelt har størst forklart varians på resiliensdimensjonen «mestringstro». Modell 4 inkluderer kontakt med skolehelsetjenesten, og denne modellen forklarer ikke noe mer av variansen i resiliensdimensjonen enn modell 2, hvor sosial støtte og skoletrivsel er inkludert.

Tabell 5 viser at fornøyd/misfornøyd med venner, skoletrivsel og fysisk aktivitet predikerer utfall i resiliensdimensjonen mestringstro. Dette innebærer at barn utsatt for vold i nære relasjoner rapporterer at desto mer fornøyd de er med vennene sine, jo mer de trives på skolen og jo oftere de trener, alle bidrar til større grad av «mestringstro». Av disse er det fornøyd/misfornøyd med venner som har sterkest sammenheng med varians i mestringstro.

Dersom man sammenligner regresjonsanalysene ser man at det er felles for begge at modell 2 med prediktorer som omhandler sosiale støtte er inkludert påvirker resiliensdimensjonene mest. Videre er det også gjeldende for begge at kontakt med skolehelsetjenesten ikke er signifikant og forklarer noe mer av variansen i resiliensdimensjonene når sosiale relasjoner og skoletrivsel er inkludert.

For resiliensdimensjonen «mestringstro er det fornøyd/misfornøyd med venner, skoletrivsel og fysisk aktivitet som er signifikante og påvirker resiliens hos barn utsatt for vold i nære relasjoner. Det samme gjelder også for mening og fornøydhhet med livet, samtidig som det å snakke med foreldre om personlig problem også er statistisk signifikant. For alle prediktorene sett under ett er det for resiliensdimensjonen mening og fornøydhhet med livet variabelen som omhandler skoletrivsel som påvirker resiliens mest, mens det for mestringstro er hvor fornøyd/misfornøyd de er med vennene sine som påvirker mest.

Diskusjon

Denne studien har undersøkt hvilke beskyttelsesfaktorer som kan bidra til resiliens hos ungdommer utsatt for vold i nære relasjoner. Utvalget i denne studien var ungdom som rapporterte å ha blitt slått med vilje av en voksen i familien fem ganger eller mer i løpet av de siste 12 månedene, og utgjorde totalt 1244 ungdommer fra ungdomsskolen i perioden 2017-2019. Videre ble resiliens målt på to dimensjoner: mening og fornøydhet med livet og mestringstro.

På et overordnet nivå viser analysene i denne studien at sosial støtte, skoletrivsel og fysisk aktivitet er beskyttelsesfaktorer som bidrar til resiliens hos ungdom utsatt for vold i nære relasjoner. Likevel er det en forskjell på hvilke beskyttelsesfaktorer som har betydning for de to ulike resiliensdimensjonene, og denne vil bli nærmere diskutert.

Sosial støtte

Støtte fra foreldre. For resiliensdimensjonen mening og fornøydhet med livet viste funnene i regresjonsanalysen at støtte fra foreldre bidrar til resiliens hos ungdom utsatt for vold i nære relasjoner. Spørsmålet omhandler hvorvidt de ville snakket med foreldre dersom de hadde et personlig problem. Andre studier har også funnet belegg for viktigheten av støtte fra foreldre. Omsorg fra, og godt forhold til foreldre, varme og støttende forhold til foreldre og en forelders positive følelser overfor barnet har blitt identifisert som beskyttelsesfaktorer som bidrar til resiliens hos risikoutsatte barn (Collishaw et al., 2007, s. 215-224; Egeland, Carlson & Sroufe, 1993, s. 517-518; Spaccarelli & Kim, 1995, s. 1171,1179). Cohen & Wills (1985, s. 312-313) skriver at sosial støtte er en faktor som ved belastende hendelser kan bidra til å redusere og regulere stressreaksjonene man kan få. «Informasjonsstøtte» er en type sosial støtte i deres modell som innebærer at mennesker man får støtte fra kan bidra med hjelp til å forstå og mestre de belastende hendelsene.

Støtte fra foreldre var ikke en beskyttelsesfaktor for resiliens i form av mestringstro hos ungdom utsatt for vold. Basert på dette kan det derfor i lys av funnene i denne studien se ut som at støtte fra foreldre er en viktigere beskyttelsesfaktor for den delen av resiliens som omhandler hvor fornøyd man er med livet og om man føler at livet har en mening, enn for den delen av resiliens som omhandler hvor stor tro man har på egenmestring. En mulig forklaring på denne sammenhengen, kan være at hvor mye mening livet har og hvor fornøyd man er med

livet sitt i større grad har sammenheng med mennesker og forhold man har rundt seg, enn mestringstro som kan tenkes at omhandler noe som er mer innad i mennesket.

Støtte fra venner. Videre viste funnene i denne studien at desto mer fornøyde ungdommene var med vennene sine, desto høyere grad av resiliens rapporterte de. Dette var et signifikant funn for begge resiliensdimensjonene, og kan i denne sammenheng derfor sies å være en beskyttelsesfaktor som bidrar til resiliens hos ungdom. Collishaw et al. (2007, s. 215-224) og Graber, Turner & Madill (2016, s. 338-343) fant også i sine studier at gode relasjoner til venner var en faktor som bidro til resiliens. Her bekrefter funnene i denne studien altså tidligere forskning.

Imidlertid er det også et interessant funn at å snakke med venner om personlig problem ikke hadde signifikant påvirkning i denne studien. Hvor fornøyde de er med venner og hvorvidt de ville snakket med venner dersom de hadde et personlig problem ble som nevnt i denne studien inkludert i samme blokk som omhandlet sosial støtte. Det er derfor interessant at det for ungdom utsatt for vold i nære relasjoner er hvor fornøyde de er med vennene sine som bidrar til resiliens, og ikke om de snakker med venner om personlige problem.

Dette kan sees i sammenheng med «the buffering model» til Cohen & Wills (1985, s. 312), hvor det påpekes at det å vite at man har støtte rundt seg er en faktor som kan bidra til at belastende hendelser ikke behøver å oppleves like vanskelige. Det kan tenkes at det er kvaliteten på vennskap og vissheten om at man har gode venner rundt seg som man er fornøyde med som blir en beskyttende faktor for resiliens, heller enn å snakke med venner dersom det oppstår et personlig problem. Videre kan det være at selv om man snakker med noen om personlige problem, betyr ikke det nødvendigvis at hjelpen man får behøver å være bra.

«Informasjonsstøtte» er som nevnt en av støtte-ressursene som brukes som mål på sosial støtte i modellen til Cohen & Wills (1985, s. 313). Resultatene i denne studien viser at støtte fra venner ikke har en signifikant påvirkning som bidrar til resiliens hos ungdommene. Sett i sammenheng med støtte fra foreldre og resiliensdimensjonen «mening og fornøydhet med livet», kan funnene indikere at det er av betydning for resiliens å snakke med voksne om personlig problem, og ikke å snakke med venner. Det kan tenkes at det for ungdom er viktigere å få støtte fra foreldre som gjerne har litt mer kunnskap og informasjonsstøtte å gi

enn fra jevnaldrende. Det kan også tenkes at en årsak til dette kan være at det oppleves tryggere å dele personlige problem med en voksen enn med en jevnaldrende.

Venner kan man også miste i motsetning til foreldre, som kan tenkes å gjøre det mindre skummelt å snakke med de om vanskelige ting. Videre kan det problematiseres hvorvidt ungdommene opplever å få informasjonsstøtte fra vennen sine uavhengig av om de snakker med dem direkte om sine personlige problemer. Ifølge Cohen & Wills kan sosial støtte beskytte mot skadelig påvirkning av belastende hendelser blant annet gjennom informasjonsstøtte som bidrar til å definere og forstå hendelsene. I lys av dette er det interessant at denne studien viser at å snakke med foreldre om personlig problem er en beskyttelsesfaktor som bidrar til resiliens, og ikke å snakke med venner om personlig problem. Dette kan være et spennende utgangspunkt for framtidig forskning.

Skoletrivsel

Som tidligere nevnt er skolen en arena som kan påvirke barns resiliens, og skolen kan skape både trygghet og trivsel i felleskap med andre barn og voksne (Borge, 2018, s. 65, 130-133). Denne studien viser at skoletrivsel er statistisk signifikant for de to resiliensdimensjonene, og bidrar til resiliens hos ungdom utsatt for vold i nære relasjoner. Dette er i tråd med annen forskning som også har funnet belegg for at et ytre støtteapparat som viser omsorg, gode forhold og relasjoner til lærere og jevnaldrende på skolen er beskyttende faktorer for ungdom utsatt for risiko som viser positiv psykisk fungering (Borge, 2018, s. 17; Egeland, Carlson & Sroufe, 1993, s. 517-524; Stiglbauer, 2013, s. 237). En mulig forklaring på denne sammenhengen kan være at barn som opplever skolen som en trygg arena hvor de får god omsorg fra- og har gode relasjoner til elever og voksne også vil trives der, og at denne trivselen igjen kan påvirke deres tro på seg selv og livskvalitet i form av å for eksempel være fornøyd med livet.

Fysisk aktivitet

Studier som har sett på fysisk aktivitet sin påvirkning på stress og ungdoms utvikling viser sprikende resultater. Det har derfor vært spesielt interessant å undersøke denne beskyttelsesfaktoren i denne studien. Flere studier har funnet at fysisk aktivitet ikke modererte forholdet mellom stress og psykologisk fungering (Gerber & Pühse, 2008, s. 366; Moksnes, Moljord, Espnes & Bryne, 2009, s. 17).

Derimot fant denne studien at fysisk aktivitet hadde signifikant påvirkning på begge resiliendimensjonene, og det kan derfor konkluderes med å være en beskyttelsesfaktor for resiliens. Dette funnet er i tråd med Moljord, Eriksen, Moksnes & Espnes (2011, s. 632), Gerber & Pühse (2009, s. 801, 815) og Collishaw et al. (2016, s. 55) sine studier.

En mulig forklaring på denne sammenhengen kan være at fysisk aktivitet reduserer konsekvensene vold i nære relasjoner kan ha på ungdommen, samtidig som det vil kunne bli et fristed borte fra stedet hvor de vonde erfaringene har pågått, eller hvor den voksne som har utøvd volden oppholder seg. For eksempel påpeker Wold (2009, s. 185) at fysisk aktivitet kan ha en positiv effekt på psykisk helse hos barn, fordi det blant annet kan være tid borte fra stressende aspekter ved livet og et sted hvor barn og unge opplever mestring. Ifølge Borge (2018, s. 60) kan fritidsaktiviteter også bidra til å utvikle barns sosiale kompetanse, og det kan tenkes at fysisk aktivitet sammen med andre da også vil ha en beskyttelsesfaktor som har indirekte påvirkning på resiliens.

Skolehelsetjenesten hører også til på skolen, og det er i denne studien undersøkt hvorvidt støtte fra helsesøster eller andre i skolehelsetjenesten ved personlige problem er en beskyttelsesfaktor som bidrar til resiliens. Egeland et al. (1993, s. 517-524) og Werner & Smith (Borge, 2018, s. 17) fant at tilgang til ytre støtteapparat rundt barn var viktige beskyttende faktorer for positiv utvikling. I denne studien ser det derimot ut til at støtte fra voksne på skolen fra skolehelsetjenesten ikke er en beskyttelsesfaktor som bidrar til resiliens hos ungdom utsatt for vold i nære relasjoner. Et annet funn i denne studien som ikke samsvarte med tidligere forskning var at tilhørighet til en gruppe venner i form av å være med i en klubb, et lag eller organisasjon var en beskyttelsesfaktor for resiliens. Dette samsvarte ikke med tidligere forskning (Collishaw et al., 2007, s. 215-224; Graber et al. 2016, s. 345-351).

Styrker og begrensninger ved studien

Det er en styrke ved denne studien at den er basert på datamaterialet til Ungdata-undersøkelsen, som gir representative data på et nasjonalt nivå, og et godt bilde av hvordan ungdom i Norge har det (Bakken, 2020, s. 2,4). Videre er også undersøkelsen basert på ungdommers selvrapporteringer, som kan argumenteres for å være en styrke når man er

interessert i å undersøke hva som kan bidra til resiliens hos de utsatt for fysisk vold i nære relasjoner. Det kan også tenkes at det en svakhet ved selvrapporeringsstudier kan være at ungdommene ikke husker riktig, trykker feil eller misforstår spørsmål som kan føre til målefeil. Det at ungdommene skal svare på om det har blitt slått med vilje kan også tenkes å bidra til at noen er usikre på om det er blitt gjort med hensikt eller ikke, og derfor underrapporterer vold fra en voksen i familien.

Andre begrensninger ved studien må også adresseres. Ungdata-undersøkelsen er en tverrsnittstudie som innebærer at man ikke kan si noe om årsaksforholdene ved resultatene, da man kun får sett på de statistiske sammenhengene. Selv om studien ikke kan bidra til å forklare årsaksforholdet mellom beskyttelsesfaktorer og resiliens, har den imidlertid vist at det er en sammenheng mellom disse og presentert mulige forklaringer på dette. Videre var det heller ikke mulig å undersøke resiliens som en prosess over tid grunnet tverrsnitt-designet.

Samlet kan mine analyser forklare 18 og 27 prosent av variasjonen i resiliens, som innebærer at det også er andre beskyttelsesfaktorer som ikke er undersøkt i denne studien, som bidrar til resiliens hos denne gruppen ungdom. Borge (2018, s. 66) påpeker at resiliens kan henge sammen med både miljø og genetisk utrustning. De genetisk betingede forholdene har ikke vært mulig å undersøke i denne studien, men kan tenkes å være en faktor som ville bidratt til å forklare variasjonen i resiliens i større grad.

Implikasjoner for praksis og videre forskning

Som nevnt fokuserer denne studien på hvilke beskyttelsesfaktorer i mikronivået som kan bidra til resiliens hos ungdom utsatt for vold i nære relasjoner. Den vil derfor kunne bidra med nyttig og viktig kunnskap om hvilke forhold ved de miljøene som står nærmest ungdom som er av stor betydning for resiliens hos voldsutsatte ungdommer. Denne kunnskapen kan derfor kaste et lys på hvordan man som voksen kan styrke motstandskraften for disse ungdommene.

Kunnskapen kan videre tenkes å være interessant for alle voksne som jobber med barn, både på skole, barnehage, skolehelsetjeneste, skolefritidsordning, fritidsaktiviteter og innen barnevernfeltet. For disse vil denne kunnskapen kunne gi et bedre grunnlag for å styrke sterke sider hos voldsutsatte barn og deres familier. Barn og unges tilgang til, og evnen til å ta i bruk

ressurser som er rundt seg er forskjellige, hvor denne studiens bidrag kan sette lys på hvilke viktige faktorer de voksne som jobber med barn kan legge til rette for.

Håpet med funnene som er gjort i denne masteroppgavens studie er videre at de forhåpentligvis kan bidra til å gi flere barn bedre tilbud i fremtiden, og samtidig styrke det forebyggende arbeidet med utsatte barn og unge. Det kan tenkes at forskning som ser på barns selvrapporteringer av resiliens er viktige fordi man kan finne ut hva som kan redusere sannsynligheten for negative konsekvenser i voksenlivet.

Som nevnt tidligere viser funnene at sosial støtte fra foreldre er signifikant for mening og fornøydhhet med livet, men ikke for mestringstro. Dette var en av de mest interessante funnene i studien, og siden slike sammenligninger ikke særlig har vært påpekt i tidligere forskning kan det være interessant å forske videre på. Det hadde også vært interessant å forske videre på hvorfor hvor fornøyde man er med vennene sine har betydning for resiliens, men ikke det å få støtte fra venner dersom man har et personlig problem. Generelt vil det for videre studier være interessant å forske videre på resiliens hos gruppen barn som er i fokus i denne studien, da man til tross for mye kunnskap og forskning om konsekvenser sannsynligvis ikke vil bli kvitt vold i nære relasjoner.

Konklusjon

Samlet sett støtter flere av funnene i denne studien den delen av Bronfenbrenners modell som har fokus på barnet og påvirkninger innad i mikronivået som kan fremme og påvirke utvikling (1979, s. 45). Både fysisk aktivitet som kan sees på som en ressurs i ungdommen og i mange tilfeller også tenkes å være en sosial fritidsaktivitet, og egenskaper innad i barns nærmeste omgivelser som sosial støtte fra venner og familie og trivsel på skolen er alle beskyttelsesfaktorer som bidrar til resiliens hos ungdom utsatt for vold i nære relasjoner. I lys av Cohen & Wills (1985, s. 313) modell for sosial støtte kan funnene i denne studien indikere at «informasjonsstøtte» fra foreldre bidrar til resiliens for dimensjonen som omhandler mening og fornøydhed med livet, og dersom de er fysisk aktive sammen med andre kan «sosialt selskap» også bidra til resiliens ved for eksempel distraksjon fra bekymring rundt vonde hendelser.

Selv om teori og tidligere forskning på feltet har konkludert med at omsorg fra voksne utenfor familien og tilhørighet til et nettverk av venner bidrar til resiliens, viser funnen i denne studien derimot at støtte fra voksne i skolehelsetjenesten og deltakelse i en klubb, organisasjon eller lag ikke signifikant påvirket til resiliens hos barn utsatt for vold i nære relasjoner. Funnene fra denne studien er interessant innenfor forskning på vold i nære relasjoner og resiliens hos barn, og kan være et grunnlag for å gi flere barn og unge bedre tilbud. Videre kan funnene styrke kunnskapen til de som jobber med barn og unge rundt hva som kan bidra til resiliens, slik at man fokuserer på å styrke disse beskyttelsesfaktorene.

Litteraturliste

- Askeland, K. & Reedtz, C. (2015). Måleegenskaper ved den norske versjonen av Resilience Scale for Adolescents (READ). *PsykTestBarn*, 2015(1). doi: 10.21337/0040
- Bakken, A. (2020). *Ungdata 2020: Nasjonale resultater* (NOVA rapport 16/20). Hentet fra [http://www.forebygging.no/Global/Ungdata-2020-Nasjonale-resultater-NOVA-Rapport%2016-20%20\(1\).pdf](http://www.forebygging.no/Global/Ungdata-2020-Nasjonale-resultater-NOVA-Rapport%2016-20%20(1).pdf)
- Bakken, A., Frøyland, L. R. & Sletten, M. A. (2016). *Sosiale forskjeller i unges liv: hva sier ungdatabundersøkelsene?* (NOVA rapport 3/16). Hentet fra https://www.researchgate.net/publication/323612884_Sosiale_forskjeller_i_unges_liv_Hva_sier_Ungdata-undersokelsene_Socioeconomic_differences_in_living_conditions_among_Norwegian_youths
- Braarud, H. C. & Raundalen M. (2011). Familievold og barns utvikling: Kunnskap fra forskning og praksis. I U. Heltne & P. Ø. Steinsvåg (Red.), *Barn som lever med vold i familien: Grunnlag for beskyttelse og hjelp* (s. 41-50). Oslo: Universitetsforlaget.
- Borge, A. I. H. (2018). *Resiliens – risiko og sunn utvikling* (3. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The Ecology of Human Development: Experiments by nature and design*. Cambridge, Massachusetts & London, England: Harvard University Press.
- Cohen, S. & Wills, T. A. (1985). Stress, social support, and the buffering hypothesis. *Psychological Bulletin*, 98 (2), 310-357. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.98.2.310>
- Collishaw, S., Hammerton, G., Mahedy, L., Sellers, R., Owen M. J., Craddock, N., ... Thapar, A. (2016). Mental health resilience in the adolescent offspring of parents with depression: a prospective longitudinal study. *The Lancet Psychiatry*, 3(1), 49-57. [https://doi.org/10.1016/S2215-0366\(15\)00358-2](https://doi.org/10.1016/S2215-0366(15)00358-2)

- Collishaw, S., Pickles, A., Messer, L., Rutter, M., Shearer C. & Maughan, B. (2007). Resilience to adult psychopathology following childhood maltreatment: Evidence from a community sample. *Child Abuse & Neglect*, 31(3), 211-229. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2007.02.004>
- Currie, C., Molcho, M., Boyce, W., Holstein, B., Torsheim, T. & Richter, M. (2008). Researching health inequalities in adolescents: The development of the Health Behaviour in School-Aged Children (HBSC) Family Affluence Scale. *Social Science & Medicine*, 66(6), 1429-1436. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2007.11.024>
- Egeland, B., Carlson, E. & Sroufe L. A. (1993). Resilience as a process. *Development and Psychopathology*, 5(4), 517-528. <https://doi.org/10.1017/S0954579400006131>
- Forskrift om helsestasjons- og skolehelsetjenesten. (2018). Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten (FOR-2018 10-19-1584). Hentet fra <https://lovdata.no/forskrift/2018-10-19-1584>
- Frøyland, L. R. (2017). Ungdata – Lokale ungdomsundersøkelser: Dokumentasjon av variablene i spørreskjemaet. Hentet fra https://o.nsd.no/data/individ/publikasjoner/NSD2711/Ungdata%20Dokumentasjonsrapport%202010-2019.pdf?fbclid=IwAR3tknIwN_CcYxov37VNlyBadRWdgFvucf_4va0CbNMwxcd-FqwJ9WL-rfw
- Gerber, M. & Pühse, U. (2008). «Don't crack under pressure!»-Do leisure time physical activity and self-esteem moderate the relationship between school-based stress and psychosomatic complaints?. *Journal of Psychosomatic Research*, 65(4), 363-369. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychores.2008.06.012>
- Gerber, M. & Pühse, U. (2009). Do exercise and fitness protect against stress-induced health complaints? A review of the literature. *Scandinavian Journal of Public Health*, 37(8), 801-819. <https://doi.org/10.1177/1403494809350522>

- Graber, R., Turner, R., Madill, A. (2016). Best friends and better coping: Facilitating psychological resilience through boys' and girls' closest friendships. *British Journal of Psychology*, 107(2), 338-358. <https://doi.org/10.1111/bjop.12135>
- Johannessen, A. (2009). *Introduksjon til spss* (4. utg.). Oslo: Abstrakt Forlag.
- Moksnes, U. K., Moljord, I. E. O., Espnes, G. A. & Byrne D. G. (2009). Leisure time physical activity does not moderate the relationship between stress and psychological functioning in Norwegian adolescents. *Mental Health and Physical Activity*, 3(1), 17-22. <https://doi.org/10.1016/j.mhpa.2009.12.002>
- Moljord, I. E. O., Eriksen, L., Moksnes, U. K. & Espnes, G. A. (2011). Stress and happiness among adolescents with varying frequency of physical activity. *Perceptual and Motor Skills*, 113(2), 631-646. <https://doi.org/10.2466/02.06.10.13.PMS.113.5.631-646>
- Mossige, S. & Stefansen, K. (2007). *Vold og overgrep mot barn og unge: En selvrporteringsstudie blant avgangselever i videregående skole* (NOVA Rapport 20/2007). Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring. https://fagarkivet.oslomet.no/bitstream/handle/20.500.12199/4952/3059_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Pallant, J. (2020). *SPSS survival manual: a step by step guide to data analysis using IBM SPSS*. London: Open University Press.
- Spaccarelli, S. & Kim, S. (1995). Resilience criteria and factors associated with resilience in sexually abused girls. *Child and abuse neglect*, 19(9), 1171-1182. [https://doi.org/10.1016/0145-2134\(95\)00077-L](https://doi.org/10.1016/0145-2134(95)00077-L)
- Stiglbauer, B., Gnambs, T., Gamsjäger, M. & Batinic, B. (2013). The upward spiral of adolescents' positive school experiences and happiness: Investigating reciprocal effects over time. *Journal of School Psychology*, 51(2), 231-242. <https://doi.org/10.1016/j.jsp.2012.12.002>

Stoltenborgh, M., Bakermans-Kranenburg, M. J., Alink, L. R. A. & van Ijzendoorn, M. H. (2015). The Prevalence of Child Maltreatment across the Globe: Review of a Series of Meta-Analyses. *Child Abuse Review*, 24(1), 37-50. <https://doi.org/10.1002/car.2353>

Ungdata. (u.å.a). Hva er ungdatabasen? Hentet fra <https://www.ungdata.no/hva-er-ungdata/>

Wold, B. (2009). Ungdom og idrett: stimulering av initiativ, mestring og sunn livsstil. I K.-I. Klepp & L. E. Aarø (Red.), *Ungdom, livsstil og helsefremmende arbeid* (s. 182-202). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Kvillo, Ø. (2015). *Barn i risiko: Skadelige omsorgssituasjoner* (2.utg). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Zand, F. (2014). Resiliens: en ny tilgang. I S. Nørby & A. Myszak (Red.), *Positiv psykologi: En introduktion til videnskaben om velvære og optimale processer* (2. utg., s. 281-306). København: Hans Reitzels Forlag.

Vedlegg 1

Forfatterveiledning: Nordisk tidsskrift for ungdomsforskning

INNLEVERING AV MANUSSKRIPTER

Manuskripter sendes til redaksjonen for vurdering på epost: ntu@oslomet.no.

Forfatter aksepterer ved innsending å publisere sin artikkel i samsvar med norsk opphavsrett, med åpen tilgang og under tidsskriftets gjeldende Creative Commons-lisens. (lenke til Rettighetsfanen)

Før innsending ber vi om at du leser forfatterveiledningen nøye, og sjekker at:

- Forfatteropplysningene er fullstendige
- Antall ord ikke overskrider maksimumsgrensen
- Noter og referanser er i henhold til veiledningens standard
- Korte sammendrag med nøkkelord på norsk/svensk/dansk og engelsk er inkludert (se nedenfor)
- Artikkelen er nødvendig anonymisert slik at det ikke framkommer hvem som er forfatter(e)

KRAV TIL MANUSKRIFTET

Manuskripter som sendes inn til *NTU* må ikke være publisert eller være under vurdering til publisering andre steder. Kun manuskripter som følger format og innhold angitt nedenfor, vil bli vurdert av redaksjonen.

Artikler skal være basert på original empirisk og/eller teoretisk analyse av høy faglig kvalitet. Kvaliteten sikres gjennom bedømming av minst to anonyme fagfeller. Artikler må ikke overskride 7500 ord. Sammendrag, litteraturliste, tabeller, figurer og eventuelle noter telles ikke med.

Avsnitt markeres med en åpen linje mellom hver tekstdel.

Teksten kan ha maksimalt to overskriftsnivåer. Overskrifter skal ikke nummereres.

Innsendte manuskripter skal inneholde følgende (sendes inn i ett dokument i denne rekkefølgen):

- Tittelside med tittel på artikkel (på originalspråket og engelsk), samt antall tegn med mellomrom i artikkelen
- Sammendrag på inntil 200 ord og 3-5 nøkkelord på originalspråket
- Abstract på inntil 200 ord og 3-5 nøkkelord på engelsk
- Selve manusteksten i Times New Roman, 12 pkt, linjeavstand 1,5
- Nummererte noter, organisert som sluttnoter (ikke fotnoter)
- Litteraturreferanser, alfabetisk ordnet
- Eventuelle takksigelser og opplysninger om finansiering kan legges til under overskriften "Om artikkelen" mellom selve artikkelen og referanselisten

I separate filer leveres:

- Nummererte figurer og illustrasjoner (en per side)
- Forfatters navn, institusjonstilknytning, e-postadresse, samt en kort biografisk tekst om forfatteren
- Opplysninger om eventuelle interessekonflikter ved publisering av artikkelen i tidsskriftet.

REFERANSESYSTEM

Tidsskriftet bruker referansestilen APA 6th. På nettstedene til [Søk & skriv](#) og [Kildekompasset](#) får du innføring i hvordan dette skal utføres.

APA bruker forfatter og årstall i referanser. Når man refererer eller oppsummerer en kilde, settes forfatterens etternavn og årstall i parentes i teksten på denne måten: (Andersen, 2011; Andreassen, 2004; Askheim, 2009). Hvis referansen har to eller flere forfattere, benyttes &-tegnet: (Deegan & Anderson, 2006).

Referanselisten skrives til slutt etter hovedteksten. Referanselisten føres alfabetisk på første forfatters etternavn. Hver referanse har innrykk andre linje på alle referanser (hengende innrykk).

DOI

Referansene skal alltid inkludere DOI (digital object identifier) for kilder som har dette. DOI skal være en klikkbar URL og plasseres til sist i referansen. Hvis du er usikker på hva DOI-koden til en referanse er, eller om en DOI-kode finnes, kan du gjøre et raskt søk etter tittel, forfatternavn osv i Crossref: <https://search.crossref.org/>

DOI plasseres på slutten av referansen, slik som i dette eksempelet:

Aas, K. F. and Gundhus, H. (2015). Policing Humanitarian Borderlands: Frontex, Human Rights and the Precariousness of Life. *The British Journal of Criminology*, 55(1), 1-18. <https://doi.org/10.1093/bjc/azu086>.

SITAT I TEKSTEN

Sitater over tre linjer skiller ut i eget avsnitt. Kortere sitater integreres i løpende tekst med anførselstegn. Alle litteratursitater må ha en referanse som plasseres i parentes etter sitatet, men før punktum eller komma. Dersom forfatter oversetter sitater, marker dette slik: (Lindgren, 1981, s. 33; egen oversettelse). Sitater skal ikke kursiveres. Boktitler og begreper brukt i løpende tekst kan enten kursiveres eller markeres med hermetegn.

TABELLER, FIGURER/ILLUSTRASJONER

Tabeller må leveres i et redigerbart format, det vil si at rader og kolonner kan justeres. Tabeller nummereres fortløpende, og plasseres på riktig sted i manus.

Antall tabeller, figurer og illustrasjoner bør begrenses, og tabeller og figurer bør være selvforklarende og ha korte overskrifter.

Alle tabeller, figurer og illustrasjoner som benyttes i manuskriptet må være tillatt å publisere med åpen tilgang (open access). Dersom det ikke er forfatteren selv som har laget figuren, skal navnet på tegner eller fotograf oppgis i figurteksten. Forfatteren innhenter selv tillatelse til bruk av tidligere publiserte illustrasjoner. Kontakt redaksjonen dersom du er i tvil.

NOTER

Noter skal være i form av sluttnoter (ikke fotnoter). Notene skal først og fremst inneholde tekniske opplysninger om kilder og lignende. Saksforhold som har betydning for framstillingen bør heller inngå i teksten.

VURDERINGSPROSESSEN

Bidrag som sendes inn til Nordisk tidsskrift for ungdomsforskning, må ikke være under vurdering noe annet sted. Forfattere som sender inn bidrag til tidsskriftet aksepterer å publisere sine artikler i samsvar med norsk opphavsrett, med åpen tilgang og under tidsskriftets gjeldende Creative Commons-lisens.

Tidsskriftet benytter dobbelt-blind fagfelleevaluering. Manuskripter som sendes inn til vurdering skal være anonymisert. Det betyr at alle eksplisitte selvreferanser må anonymiseres.

Forfatter får tilbakemelding på e-post fra redaktøren etter at manuskriptet har vært til fagfelleevaluering. Forfatter vil i den forbindelse informeres om artikkelen godkjennes som den er, refuseres eller eventuelt kan godkjennes med mindre revisjoner eller med større revisjoner. Hvis redaktøren ber om revisjoner, vil forfatter få en frist for dette, normalt 30 dager etter tilbakemelding fra redaksjonen.

PUBLISERINGSETIKK

Redaksjonen er opptatt av at det som publiseres i tidsskriftet, er av høy faglig kvalitet og følger internasjonale etiske standarder for vitenskapelig publisering. Tidsskriftet følger retningslinjene til Committee of Publication Ethics (COPE) og Vancouver-konvensjonen for medforfatterskap.

KORT OM PRODUKSJONSPROSESSEN

Når redaktøren har antatt artikkelen for publisering, vil artikkelen bli korrekturlest. Forfatter vil motta korrekturlest artikkel for kontroll og godkjenning. Fra dette tidspunkt er det ikke anledning til å foreta større endringer som vil kreve ny vurdering fra redaksjonen.

Korrekturlest artikkel vil bli sendt til forfatter (1. korrektur) for endelig godkjenning. Tilføyelser og endringer i artikkelen må unngås. Direkte feil skal rettes, og mindre, nødvendige endringer av hensyn til senere tilkommet materiale kan foretas. Eventuelle merknader til 1. korrekturen returneres til redaksjonssekretæren senest innen 3 arbeidsdager. 2. korrekturen leses normalt kun av redaksjonen.

ETTER PUBLISERING

Nordisk tidsskrift for ungdomsforskning er et vitenskapelig tidsskrift med åpen tilgang (*open access*). Det vil si at det er gratis tilgjengelig for alle og finnes kun digitalt på internett. Alle artikler publiseres i overensstemmelse med rettighets-lisensen CC BY-NC 4.0. Som forfatter beholder du opphavs- og utgivelsesretten til din egen artikkel, uten restriksjoner. Samtidig gir du alle andre retten til å lese, laste ned, kopiere, skrive ut, søke i eller lenke til fulltekstversjonen av artikkelen din.

Forfatter vil motta en epost med lenke til artikkelen når den er publisert.

Vedlegg 2

Variabler fra Ungdata 2017-2019 som er brukt i studien.

Kjønn

Er du gutt eller jente?
☐ Gutt
☐ Jente

Ungdomsskole

Hvilket klassetrinn går du i?
☐ 8. trinn
☐ 9. trinn
☐ 10. trinn

Sosioøkonomisk status

Har du eget soverom?
☐ Ja
☐ Nei

Har familien din bil?
☐ Nei
☐ Ja, én
☐ Ja, to eller flere

Hvor mange datamaskiner eller nettbrett har familien din?
☐ Ingen
☐ Én
☐ To
☐ Mer enn to

	Ingen bøker	Mindre enn 20 bøker	20–100 bøker	100–500 bøker	500–1000 bøker	Mer enn 1000 bøker
Hvor mange bøker tror du det er hjemme hos dere? NB! Én meter bøker tilsvarer omtrent 50 bøker	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Har foreldrene dine utdanning fra universitet eller høyskole? Sett ett kryss for hver forelder. Hvis du ikke har kontakt med én eller begge av foreldrene dine, hopper du over spørsmålet som gjelder denne forelderens.	Ja	Nei
Far	☐	☐
Mor	☐	☐

Hvor mange ganger har du reist et sted på ferie med familien din i løpet av det siste året?
☐ Ingen ganger
☐ Én gang
☐ To ganger
☐ Mer enn to ganger

Vold (tilleggsmodul)

Tenk på de siste 12 månedene. Har en voksen i familien din slått deg med vilje?
☐ Nei, aldri
☐ Ja, 1 gang
☐ 2–4 ganger
☐ 5–10 ganger
☐ Mer enn 10 ganger

Resiliensdimensjon: mening og fornøydhet med livet

Nedenfor er det noen påstander om hvor fornøyd du er med livet ditt. Kryss av i den ruta som passer best for deg.	Passer svært godt	Passer ganske godt	Passer ganske dårlig	Passer svært dårlig
Jeg er svært fornøyd med hvordan jeg er	☐	☐	☐	☐
Jeg er ofte skuffet over meg selv	☐	☐	☐	☐
Jeg liker meg selv slik jeg er	☐	☐	☐	☐
Jeg er fornøyd med hvordan jeg har det	☐	☐	☐	☐
Jeg opplever at det jeg driver med i livet er meningsfullt	☐	☐	☐	☐
Jeg synes det er ganske vanskelig å få venner	☐	☐	☐	☐

Resiliensdimensjon: mestringstro (tilleggsmodul)

Hvor riktige er disse utsagnene for deg?	Helt galt	Nokså galt	Nokså riktig	Helt riktig
Jeg klarer alltid å løse vanskelige problemer hvis jeg prøver hardt nok	☐	☐	☐	☐
Hvis noen motarbeider meg, så kan jeg finne måter og veier for å få det som jeg vil	☐	☐	☐	☐
Jeg føler meg trygg på at jeg ville kunne takle uventede hendelser på en effektiv måte	☐	☐	☐	☐
Jeg beholder roen når jeg møter vanskeligheter fordi jeg stoler på mestringsevnen min	☐	☐	☐	☐
Hvis jeg er i knipe, så finner jeg vanligvis en vei ut	☐	☐	☐	☐

Personlig problem: foreldre, venner og helsesøster eller skolehelsetjenesten

Tenk deg at du har et personlig problem. Du føler deg utafør og trist og trenger noen å snakke med. Hvem ville du snakket med eller søkt hjelp hos?	Helt sikkert	Kanskje	Nei
Foreldre	☐	☐	☐
Andre familiemedlemmer (søsken, besteforeldre eller lignende)	☐	☐	☐
Venner	☐	☐	☐
Helsesøster eller en annen i skolehelsetjenesten	☐	☐	☐
Lærer eller andre ansatte på skolen	☐	☐	☐
Andre voksne	☐	☐	☐
Ingen	☐	☐	☐

Fornøyd med venner

Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med ulike sider ved livet ditt?	Svært misfornøyd	Litt misfornøyd	Verken fornøyd eller misfornøyd	Litt fornøyd	Svært fornøyd
Foreldrene dine	☐	☐	☐	☐	☐
Vennene dine	☐	☐	☐	☐	☐
Skolen du går på	☐	☐	☐	☐	☐
Lokalmiljøet der du bor	☐	☐	☐	☐	☐
Helsa di	☐	☐	☐	☐	☐
Utseendet ditt	☐	☐	☐	☐	☐

Skoletrivsel

Er du enig eller uenig i følgende utsagn om hvordan du har det på skolen?	Helt enig	Litt enig	Litt uenig	Helt uenig
Jeg trives på skolen	☐	☐	☐	☐
Lærerne mine bryr seg om meg	☐	☐	☐	☐
Jeg føler at jeg passer inn blant elevene på skolen	☐	☐	☐	☐
Jeg kjeder meg på skolen	☐	☐	☐	☐
Jeg gruer meg ofte til å gå på skolen	☐	☐	☐	☐

Fritidsaktivitet

	Aldri	Sjelden	1-2 ganger i måneden	1-2 ganger i uka	3-4 ganger i uka	Minst 5 ganger i uka
Hvor ofte er du så fysisk aktiv at du blir andpusten eller svett?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Fritidsaktivitet

Er du, eller har du tidligere vært, med i noen organisasjoner, klubber, lag eller foreninger etter at du fylte 10 år?
☐ Ja, jeg er med nå
☐ Nei, men jeg har vært med tidligere
☐ Nei, jeg har aldri vært med

Vedlegg 3

Taushetserklæring NSD

Dette dokumentet er signert digitalt av følgende undertegnere:

- ULRIKKE LØVLI, signert 03.11.2020 med ID-Porten: BankID

Dokumentet inneholder

- En forside med informasjon om signeringen
- Originaldokumentet med signatordetaljer på hver side
- Digitalt integrerte signaturer

Dokumentet er forseglet av Posten Norge

Signeringen er gjort med en signaturtjeneste fra Posten Norge AS. Posten garanterer dermed for autentisiteten og forseglingen av dette dokumentet.

Slik ser du at signaturen er gyldig

Hvis du åpner dokumentet i Adobe Reader, skal det stå øverst at dokumentet er sertifisert av Posten Norge AS. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke er endret etter signering.

INFORMATION IN ENGLISH ON NEXT PAGE

Avtale om tilgang til data

Du gis herved tillatelse til å benytte nevnte data til *mastergradsarbeid* i prosjektet “**Masteroppgave i barnevern ved NTNU: "Risiko og resiliens" **”, som beskrevet i bestillingsnummer 143. Tilgang på data fås først når vedlagte avtale har blitt signert.

Som bruker forplikter du deg til:

1. Kun å bruke dataene til det prosjektet som er beskrevet i søknaden.
Dersom du ønsker å bruke dataene til annet formål, må det søkes om ny tilgang.
2. Ikke å gi andre personer tilgang til dataene du disponerer.
Dersom andre assisterer deg i bruken av data, må de også underskrive avtale.
3. Å slette datafilen(e) innen endt prosjekt
eller senest 03 november 2022
4. Å ikke gjøre forsøk på å identifisere individer i datasettet.
Dersom et individ skulle bli identifisert er du forpliktet til å kontakte NSD.
5. Å referere til produsent og distributør av dataene.

Jeg er kjent med at forskeres taushetsplikt er regulert i forvaltningslovens § 13e. Jeg er videre kjent med at forsettlig eller uaktsomt brudd på taushetsplikten, eller medvirkning til dette, kan straffes med bøter eller fengsel.

Data omfattet av avtalen

- Local Youth Surveys, 2010-2019 [<https://doi.org/10.18712/nsd-nsd2711-v1>]

INFORMATION IN ENGLISH

User Agreement for Data Access

You are hereby granted access to use the mentioned dataset in the project “*Masteroppgave i barnevern ved NTNU: "Risiko og resiliens" *”, as described in order number 143. Access to the data will be granted once the enclosed agreement has been signed.

As a user, you commit yourself to:

1. Only use the data for the project described in the application.
If you want to use the data for another purpose, you must send a new application.
2. Not give others access to the dataset.
If others assist you in the use of the data, they too must sign an agreement.
3. Delete the data file(s), or to apply for an extended deadline for data deletion after the projects ends, or at the *latest by 03 november 2022*
4. Not attempt to identify any individuals in the dataset.
If you were to identify an individual you must notify NSD.
5. Cite the producer and distributor of the data.

I am aware that researchers duty of secrecy is regulated by the Public Administration Act § 13e. I am also aware that an intentional or negligent breach of the duty of secrecy, or complicity in this, can be punished by fines or imprisonment.

This user agreement concerns the following data

- Local Youth Surveys, 2010-2019 [<https://doi.org/10.18712/nsd-nsd2711-v1>]

